

העולם הזה

המחיר
130
פרוטת

א.ס. 734 / שנה 15 / כ"ג חשוון תשי"ב / 22.11.51

השבועון המצויר
ל אינפורמציה

השכונות המצויר לאינפורמציה

המערכת והמנהלה: רחוב גליצמן 8, תל-אביב (ליד תיאטרון "א"ה" 5) ת.ד. 146, טל (ומני) 66785 מען למברקים: "עולמפרס" מ"ר: העולם הזה בע"מ;

Table with 2 columns: עורך, עורך שגנון, צלם ראשי, עורכי מדורים, עורכי חוץ, עורכי מדורים, עורכי חוץ, עורכי מדורים, עורכי חוץ. Includes names like אורי אכנתי, משה גרפא, יוסף אלטמן, יוסף אלטמן, יוסף אלטמן.

עכבר פי מאה

העולם הזה (732) כתב על יצוא הפרות, והזכיר שם חיות בשם הכוונים, הדומים לעכברים. עליו להעיר לכם שהכוונה (באנגלית: ביבר) נדול פי מאה מהעכבר וזוהי מאד לשונע או לכלכ, והוא מסוגל להיות אד ורק ליד נהר שבקרבתו נדלים עצים.

בולדים שחורים

כאספן בולדים ותיק כרצוני להפנות את תשומת לבכם כי ערכו של הבולד שצולם כמאמר על מצרים הוא רק שני שיליונים וחצי, לפי קמלוג הבולדים הידוע ניבונם, וזו 15 ל"י כפי שקבעתם (העולם הזה 732). הכרזונכם לעודד את הספסרים? מנחם סיל, בת"ים

כמה עולה ק"ג בשר לפי אותו קטלוג?

ראינו עם המוות אני כולי מלא הערצה לסופרים וצלמים ש מצאו אומץ כלבם לבקר אצל משפחות החללים כדי לשמוע את סיפורם על תאונות הרכבים (העולם הזה 733). הם עשו שרות רב לציבור, אפילו אני החיליתי נוהג יותר לאט.

יוסף אלטמן, ירושלים

אתה הפרופרטיות החזקות ביותר שקראתי אי פעם בעולם הזה. וזה רוצה לומר משהו. רחל קורין, חיפה

קראתי את דברייכם בכאב עמוק.

פצעים שכבר החלו מנלדום. אבל אני מכרז אתכם — אין דרך אחרת. אב ששיכל את בנו בתאונה עמוד מספר 3 אינו מוכן לי, זה יוכלת להיות אתה? — בסדר. אבל מי? מלאך המוות או ק"ר בנו? חנניה ברר, תל-אביב

זה תלוי באיזו מהירות אתה נוסע.

במו עיני

הקוד הטכני

לאוטובוס נכנס פקח שהחל בודק את תיקי הנוסעים. אחד מהם, שהחזק בסלוג תרנגול חי, חשש שי ייתפס, החל קורא, להסתה הדעת: "קור" קוריקו!"

הפקח, שלא רצה להיות לצחוק, לא חיפש בסלוג הפליט: "אתה אינך יודע לע" שאת זאת היטב!" אך כשהפנה הפקח את פניו, החל התרנגול האמתי מקרקר. הפקח חייך, הני תובב לאיש ואמר: "טכשני עשית את זה מצויין!"

הקורא מנחם מייזבה, בני-ברק, החר 3

זוכה בפרס של 1 ל"י (בלי קורקור).

שדפויות ומקחיות

לדעתי אין לשלום כהן (העולם הזה 732) שום יסוד לקבול על נדולו המר. יש לי שאילה אחת אליכם: מה עשו כל אלה שעלו לארץ לפני 20-15 שנה? האם להם לא היו שלפוחיות ברידי? מרים שולמן, בת"ים

שלום כהן אינו מתלונן על השלפוחיות. הוא מתלונן על שהחברה הישראלית סגורה לפניו, ושהוא נשאר בן עם מבודד. מיום שעליתי ארצה בחרתי בעתונכם מכל עתוני הארץ. והוא עזר לי בארץ ללמוד את השפה. מאי מרבה האחרון על שלום כהן מכאנראר היה נאה, והציג את הנוער מהעולים כנאמנות. מאמרים כאלה יעודרו את נפשם ויתנו להם האומץ להסתגל לחיי הארץ וזם תקרב בינם לבין הוותיקים. ת. טני, תל-אביב

אתם כותבים שנשארה רק מלקחת פנויה את בחנהו של שלום כהן, והוספתם בסגוריים שיש שנות נפרדות לנשים, וכי יש מקומות שנברים ונשים מתקלחים יחד? זה מענין אותי, כי גם אני הייתי רוצה להתקלח עם.

אביבה נמרוד, תל-אביב כשהעולם הזה ימצא מקום כזה, יודיע על כך לקוראה אביבה. קוד קליפורני העתון לרוח ואני מבסוט ממנו. אני מקוה שי אני מביע בואת את דעתם ש? רוב הישראלים הן נמצאים כאן והלומדים באוניברסיטה של קליפורני ניה. עליו והצלחה.

יעקב גנן, ברקלי, קליפורניה

ה ש ע ר

שלושה ימים לפני הקמת המדינה שידרה תחנת ה. ב. ס. האמריקאית תכנית מוקדשת לצבא ההגנה. בהצגה קצין ישראלי, חבר משלחת חיילים שבאה לגייס את דעת הקהל (והכיס) האמריקאית, אמר הקרין: "צר לי שאין זו טלביזיה, כי הקצין הזה דומה לטירון פואר".

שם האיש: עזריה רפפורט. לשעבר חייל הגדוד הראשון של באפס, איש הפלמ"ח בימי הקרבות בהרי ירושלים, צבר דור ראשון. אחר כך הסתובב עזריה בארצות-הברית, דאג למגבית. הוראותיו: לומר שלום לכל אדם שיתרום למגבית פחות מ-10 דולאר, ללחוץ יד לכל אדם שיתרום למעלה מ-10 דולאר, לתת אוטוגרף לכל אדם שיתרום למעלה מ-100 דולאר.

נסינו התאטראי של עזריה עזר לו להתגבר על תפקיד זה. כתלמיד השיעוית שיחק בתסכית הראשון שלו בקול-ירושלים ("דבורה וברק"). ב-1940 היה שייך בסטודיה של הבימה לקבוצת הכשרונות הצעירים שהתגייסו אתו לצבא: יוסף ייזן (או — סוקניק) בתיה לנצט, יצחק שולמן, אברהם ניניו. אולם בעוד שאלה חזרו — אחר ששיחקו בצבא — ישר למקצועם, לא מצא עזריה (שהיה חייל לאמנות) את דרכו. התנדד כרוב היוצרים הצעירים בני דורו ממקצוע למקצוע, מנסה לשוא לסגל לעצמו כלי-ביטוי בחיי הרוח שהיו תנונים (עד למלחמת העצמאות) לשלטונם המחולט של ה"דקונים". הוא התעסק בקולנוע ("בית אבי"), שיר ברדיו, כתב בעתונים — עד שחזר להבימה אחר מלחמת העצמאות, שיחק באהבת-ציון, קץ הימים, ברברה בלומברג, אוטלג, מות הסוכך, שועלים קטנים (התפקידים בהם צולם בתמונת השער).

עזריה אהב להופיע בלי איפור ותחפושת. נוטה נטיה מיחלטת למידרניזם, נוטה יותר לקולנוע, כשותף לתיאטרון החדש, מאשר לתיאטרון הקופא על שמריו. יחד עם חבריו וחברותיו, הדור הצעיר של הבימה (כ-20 צעיר וצעירה) עזר לתיאטרון זה להתגבר על משבר המעבר מסגנון קלאסי קופא לסיגנון חדשני יותר. מטרתו הסופת: בימור.

ה ג ל י ו ן ה - 1.500.001

מושך כל השבוע הוצפה המערכת ע"י פניות בעליפה ובטלפון. נתקבל הרושם שכמה אלפי קוראים היו בטוחים שהגליון שלהם הוא הגליון המזכה אותם בחופשה של שבוע על חשבון העולם הזה. עזרו לכך כמה שגיאות דפוס, שלא חפרו בגליון הקודם בכבל גליון אחר (לעקר המערכת).

איש מן הפונים לא קיבל תשובה. הסיבה: איש מבין חברי המערכת ועובדיה, מלבד עורך הדפוס עצמו, לא ידע את הסוד. טול לידוד את גליון השבוע האחרון. וזה הפרס: בעל אותו גליון אשר בו מופיעה בראש עמוד 8 הכותרת "במדינה", במקום הכותרת "במרחב", ואילו בעמוד 6 ישנה הכותרת "במרחב" במקום "במדינה". הזוכה המאושר מתבקש להודיע על זהותו למערכת בהקדם האפשרי, למען אפשר יהיה לפרסם את שמו.

ניות, תבע לראות רשיון משטרתי. בעצם, לא היה זה מעסקי, אלא שהוא הרגיש עצמו כאזרח המדינה, אחראי לה ולבטחונה. למי זלגה היה לבנו במקרה רשיון בכתב של המשטרה לצלם את האניות. איני יכול שלא לספר על מקרה שהר לי עם נהג שני. נגשנו אליו ושאלנו אם הוא פנוי. הוא הרים עיניו מן העתון שקרא בו בעיון רב, הפליט בכעס: "מה, אינכם רואים שאני עוסק?"

הופרטגיה על תאונות-הרכבים של העוולט הזה. * * * כותבת לי עמית, צעירה פתחתקואית (בשם מיכל, מאירקה ועמוס): "אני כעת בת 17 ונוציל תלמידת הסמינר למורים. עוד לפני כחה ש הייתי חברה פעי לה בצופימו, אולם טולקתי מפני שהייתי ביוכוולט את דעותי (ב"פ"ט). יחד אוני סול קה וברתי, וכאז מחאה עזבו את התנועה שני חבריני, כך שבתור רביעיה לא משעמם לנו ביותר.

אבל כעת אנו עמדים לפני בעיה חדשה. עד עכשיו, במגורו התנועה, זיה העמיד ברור לפנינו, לצאת עם הגרעין של התנועה להתחשבות. חלמנו על כך הרבה, ועשינו לנו תכניות שונות לצורתו הפנימית של המשק, החלטנו אפילו על מקומו בדרום הגג, סמוך לאילת, חבוי בין ההרים. עתה, כשיצאנו מן התנועה, איננו מוצאים את הדרך להגשים את התכנית הזאת. מושט, אין לנו חברה. אין לנו לאן לענות. בגחיל יצרנו אותנו להכשרה כל שויא, ולא ית חשבה ברצוננו ובנטינו. החלטנו פרסם הודעה בעתון המבקשת כל צעיר בעל אי דיאל חלוצי כשלונו לפנות לכתובת מסוימת, אולם בעוד מועד נוכחנו במגוון שבדבר, לפתוח מפעל חלוצי בהודעה עלובה.

כמוצא אחרון החלטנו לפנות אליך, ואי נחנו חושבים שבתור אדם המדבר על הרוח החלוצית שאיננה כבר בנוער, או יותר נכון המזכיר, בטון של געויעים, את אותם הימים שבהם הייתה ההגשמה אידאל של הגער, תוכל לעזור לנו. אינני יודעת גם באיזו צר רה תוכל אתה לפתור את בעייתנו, אבל אני מקוה נאר שבקצת (הרבה) יזמה מצדך, יהיה בטוף טוב.

אגב, לפנינו זמן של שנה, בה יכולה להת גבש חברה בעלת מטרה משותפת, עד לגמר הלימודים. צו הגיוס שלנו עדיין לא יצא. מכתב זה מעורר שאלה מיוחדת במינה — כיצד יכול להתגבש גרעין הגשמי מחוץ למסגרת תנועות נוקשה? התשובה היחידה שאני יכול לחשוב עליה — שחברים וחברות, הקוראים שורות אלה, ושיגלו כי גם בלב קיימים געויעים בדומה לגעויעיה של עמית חברתה, ימצאו בעזרתנו את הדרך לגיבוש חברה חדשה.

חזיר

מכתבים

בידי ד"ר רפאל אלקלעי" בעל הרשימה כתב שמישהו כתב על ספרו של סמבטיון בצורת שיעוריה איובית זו עולה על די ספרונדיים של ויילד. מישהו זה אינו אלא רומן רולאן. לא זו הדרך, פרוזיסופרים: אל תכניסו ראשי כם בין הרים גדולים, פן תצאו בריסוק אברים. אורי קיסרי, מי יגלה עפר מעיניך ותראה כיצד שפכים קיתוניכו על סמבטיון שכתב ב"פ בערב שלך, וכשמילונסקי התקפניו בבוסתנאי, השיבות לו: משה סמבטיון כותב בשכועוני, וקצת דרך ארץ, רבותי.

ד"ר משה סמבטיון, נשיא "אשכולין"

"אתם מהעולם הזה?" שאל נהג המונית דוד גוטמן (כ 101), כשעלינו על הר הכרמל כיו לצלם את תמונת הנמל ממלעה. הודינו באשמה.

"אתם יודעים מה קרה לי?" סיפר הנהג. "לפני כמה ימים הובלתי פקידה הסתדרות אהדים, שייצאו מאספה. היו לי במונית כל עתוני השבוע, כולל העולם הזה. אחד הפקידים נטל את העתון, אמר לחבריו: אתם רואים? הימאים האלה הם בדיוק כמו וזבחר רים האלה של העולם הזה — מרדנים, בלתי אהראיים, חוצפניים, לא מוכנים לשמוע מה שאומרים מובגרים מהם."

איני מסכים, כמו בן, להגדרה — בכל זאת צדק אותו פקיד במשהו יסודי — המלחם המורדים שייכים, יחד אתנו לאותה שכבה של אנשים במדינה המוכנים לחלום עד הטרף עבור דברים הנראים להם מצודקים. לפיכך אני שמח שיש לאל ידי עתון זה, עזור להם — ולוא גם רק ע"י גילוי האמת המלאה.

נכתב הרבה מאד על המרד הימי. אך כמעט כל הכותבים עמדו רק על צר אחר של המעטב — הצד הפורמלי, הכולט לעין. מעטים מאד השתדלו לראות מה עומד נאר חורי המרד הספטיני הזה — הירושמה הבת החוזשים של יחס ולולגי, כמעט בוגדני. ואלה שהשודלו לעזור לימאים, עשו, כמעט כיר למ, שרות של דוב: הם הטביעו על המרד חותם נפלגתי שלא היה לו, והזיכול לגרום לו נזק בלבד.

לאנשי העולם הזה לא היה הרבה חידוש בעיני. הם יטבו ערבים רבים בקינטיבאר ובמרתף בלפור בחיפה, האזינו לסיפורי הימאים, במאמצם לחקור חקירה יסודית את הירו המורד שנתפס שך כל החדשים האלה מן הספנות העברית. אם עד היום לא פורטם עוד בעתון זה דו"ח מקיף על הימאות, הרי רק בשל ארצוננו לכתוב דברים חלקיים, מאמצנו לירות עד לטוף הדברים, להיות הוגנים כלפי כל הצדדים. אך הדו"ח בוא יבוא.

בינתיים, עם פרסום החקירה על המרד, יש לי הרגשה מסוימת של סיפוק ששוב יכולים אנו לעשות את אחד הדברים אשר למענם קיים עתן זה — לעזור ללוחמים אמיעים, במידה שהצדק אתם. הקושי היחיד בכתובת הדברים היה להקפיד גם הפעם על אובייקטיביות מחלטת — אף כי לב הכותב היה עם צד אחד. אני מקוה שהצלחנו בואת.

אגב, תמיד כשאני נמצא בחיפה יש לי הרגשה שאני נמצא במדינה אחרת. חיפה שונה לטובה. יש בה הרבה יותר מהרגשת-ההובה, הרגשת-החברות, החלוצי שהילך ונעלם אצלנו בתל-אביב. דומה: אורו הנגימונית, שבקשנו ממנו להטיע אותנו למקום מנו אשר לצלם את הנמל, הסתובב, השתכל בנו בעינים חשדי

מגורם ספרותי

כשאלכסנדר מוקדון הומנו לתחרות מירון, הית נה תנאי: שמתחורו את הם מלכים יהיו. כשאמרנו לי להניב על הפוגרים שפנרמתם בספרי, סופרון עברי (העולם הזה 732) אמרת: מוכן אני להתי פלמס ולתהווכח עם סופרים ופילוסופים בני מעמי עם פרוזיסופרים. ותו: אין ביקורת לברי קורת, ופולמוס של קולמוס נרדא אינו מתייב, אלא שביקורת יש כאן, אלא סילופים ודוניים וסירוסים שפטים יש כאן. בעל הרשימה השמיט ככונה החילה את הפיסקה מעד, קלאונר" שבו הוכחתי במופתים חותכים שקלאונר זיה דברי המכ"ם ותלמוד כדי להחיות את ישי. בשולי מעד, "סמבטיון" השמיט בעל הרשימה פיסקה האומרת: "העולם סמבטיון כתוב

מאת אורי אבנרי

האניה השחורה נכנסה לנמל חיפה. ליד מעקה הסיפון עמדו כמה מלחים מלוכלכים, מגודלי-שפם. הם העיפו מבטים בהרהר-כרמל המואר בשמש, עישנו סיגריות. הם היו במצב רוח מרומם. העונן היורד השמיע את המולתו הרגילה, החבלים העבים נקשרו לשוברי-הגלים. ליד החרטום התנוסס באותיות לבנות השם נחשון.

עוד לפני שקפצתי מסירת-המוטור אל הכבש, הקדימני צעיר בלונדי בשאלה, עליוה, לא מודאגת כל עיקר: "מה נשמע כאן?"
עליתי בכבש האניה, סיפרתי להם שצוותות שאר האניות שהיו קשורות לשוברי-הגלים התפטרו מן העבודה, ירדו מן האניות.
"ברוך השם!" אמר המלח. "גם אנחנו יורדים!"
חברו נאנח אנחה של הקלה, הפליט: "הגיע הזמן."
"הכינו לזה למעלה משנה", הוסיף הראשון. "כבר זומן היו צריכים ל...."
את הכנופיה ה... הזאת."

שאלתי כיצד הם מתארים להם את תוצאות המאבק. הם משכו בכתפיים. "סמור על נימרוך!"

קנוניה זדונית. מלחי נחשון, שחזרו מחו"ל ישר לתוך המרד הגדול, לא היו היחידים שלא היו מופתעים. כמעט כל אדם שידע את הנעשה מתחת לדגל הכחול-לבן של הצי המסחרי הישראלי ידע כי ביום מן הימים יתפוצץ משהו ברעש גדול. הדבר המתמיה היה רק זה: שההתפוצצות לא ארעה עוד לפני כמה חודשים.

משך חודשים רבים ישבו מלחים במכנסיהם האמריקאיים המקופלים על קרסוי ליהם במונינגס-באר אשר ברחוב המלכים ובמרתף-בלפור שבהר-הכרמל, שפכו את לבם על כוס קוניאק לכל מי שהיה לו חשק להאזין. הסיפורים היו אינן סופיים. קשה היה להאמין להם — לולא היו דומים כל כך זה לזה.

התוכן הקבוע של ספורים אלה: קיימת קנוניה זדונית של חברת שוהם, שהיא חברה הסתדרותית בחלקה והשלטת שלטון ללא-מיצרים בספנות המסחרית, ושל אגודת הימאים, המסוננת למועצת פועלי חיפה של אותה ההסתדרות. האגודה היא כלי-שרת בידי החברה, עוזרת לה בכל כוחה לדכא את הימאים, למנוע מהם תנאי עבודה הוגנים, להעניש אנשים שהעזו לפתוח את הפה נגד החברה, לסלק עובדים שהציגו תביעות.

וכתוספת-קבע לסיפור: שביטות פראיות בכל יום שני וחמישי בכל נמלי העולם, התמרדויות קטנות וגדולות שהחברה ניסתה, כאילו, לדכאן בעזרת משטרות ורות.

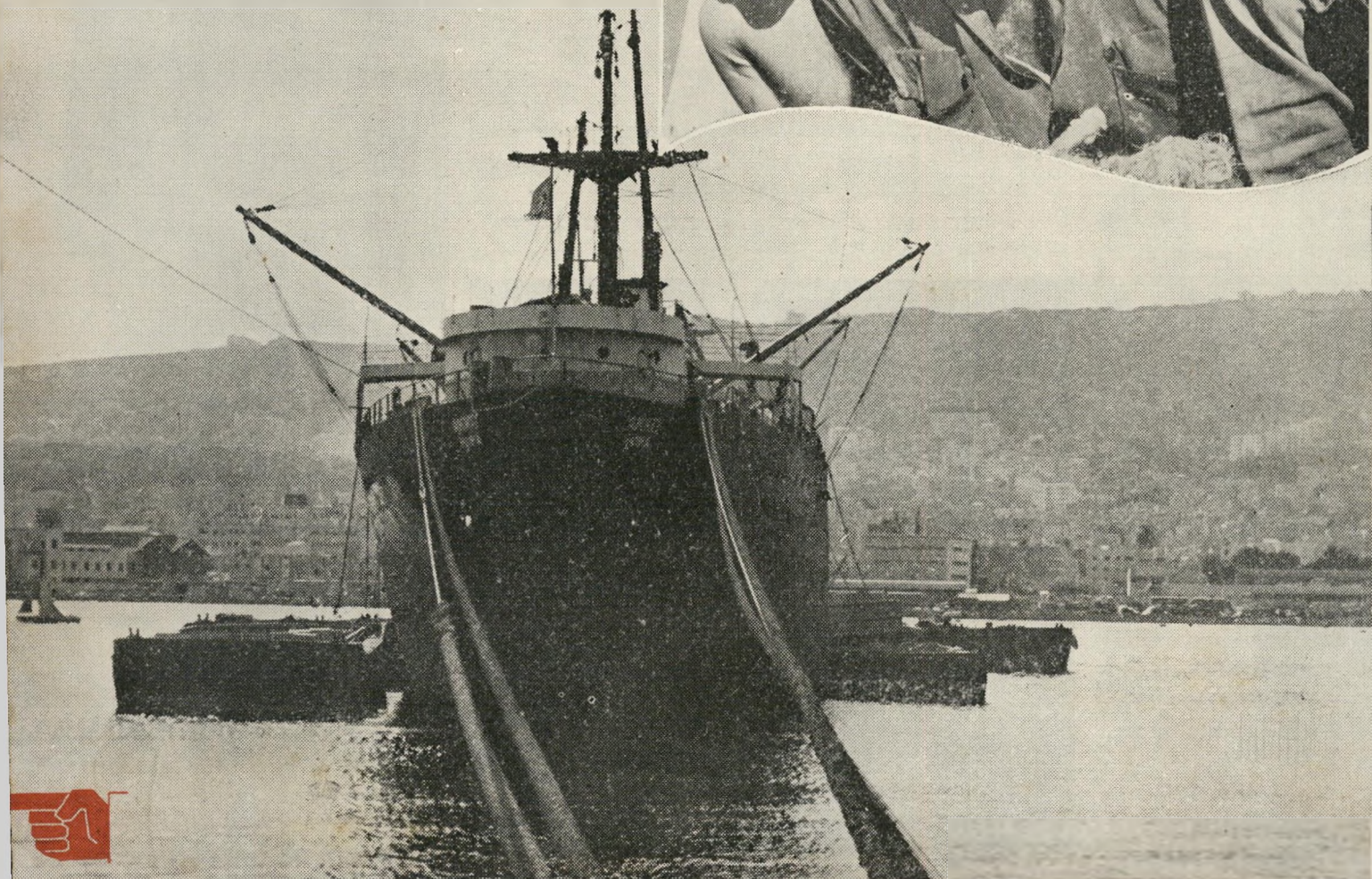
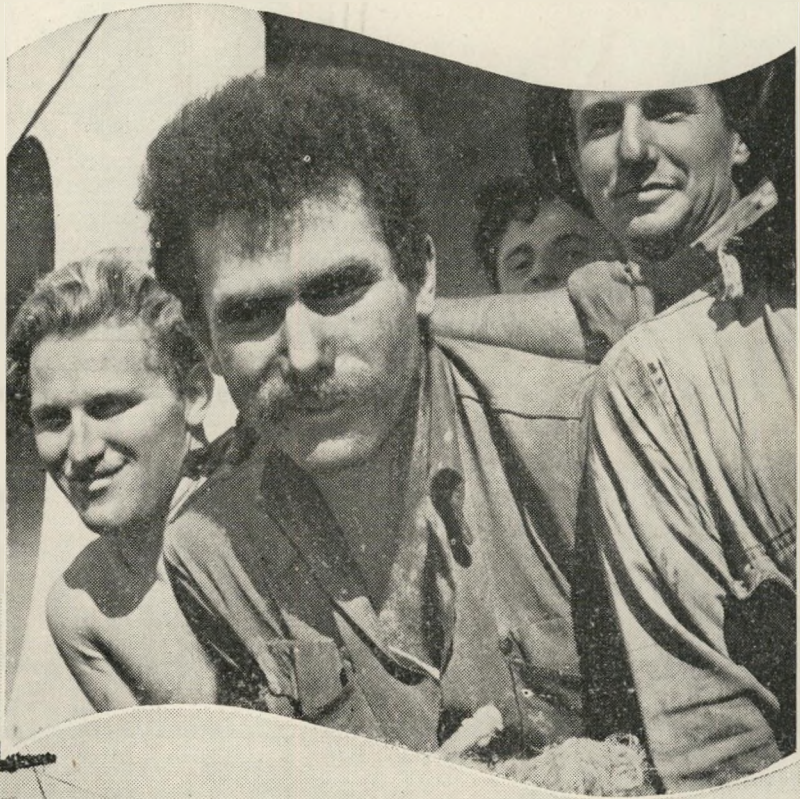
במחלקה השלישית. מספר מלח נמוך-קומה של נחשון: "אמרנו לנו לקחת את האניה מאנגליה, אחר שתוקנה שם (כזכור, עלתה לפני כן על שרטון ליד נמל תל-אביב, היתה זקוקה לתיקון יסודי ביותר). הפלגנו למרסייל. אמרו לנו לנסוע ברכבת דרך צרפת עד ללה-מאנש. נתנו לנו כרטיסים למחלקה השלישית. בצרפת אי-אפשר לנסוע במחלקה השלישית. היא מסריחה. דרשנו כרטיסים למחלקה השנייה. החברה סרבה. אמרנו — נשלם את ההפרש, שינכו מן המשכורת. סרבו. הכרזנו שביתה. לבסוף נכנעה החברה. הגענו ללונדון עייפים ורצוצים. רצינו לישון בבית-מלון. נתנו לנו פקודה להמשיך מיד לניו-קאסל. הגענו לשם חצי מתים. העלו אותנו מיד על האניה והפלגנו לליסבון. האניה לא היתה בסדר. בליסבון פרצה דליקה גדולה באניה. היה לנו סכסוך עם המשטרה שם. איימו עלינו באקדחים" כמה מאנשי הצוות הורדו מן האניה. לא קיבלו רשות לחזור אליה. לדעת האנשים: החברה רצתה לסתום להם את הפה.

כמעט כל צוות סיפר סיפורים דומים. כשנשאלו מדוע אין הם פונים אל אגודתם, צחקו צחוק ציני, השיבו: "תנסה". וליתר הסברה: מזכיר האגודה מונה ע"י מזכיר מועצת פועלי חיפה, מבלי לשאול את הימאים שאותם היה הימ. המזכיר הקודם היה קדיש ארקיני. באחד הימים התפטרו, הפך למחרת היום מנהל הצוות של חברת שוהם. קפיצה ישרה — מהנהגת העובדים להנהגת החברה.

אחריו בא משה גולנצקי. קשרו היחיד לים — אחיו הוא ימאי. גם הוא מונה ע"י מזכיר מועצת פועלי חיפה, מבלי לשאול את הימאים שאותם היה צריך לייצג. האיש לא מצא חן בעיני הימאים. סיפר אחד מהם: "פעם היה רביזיוניסט. אחר-כך קומוניסט. אחר-כך נסה להכנס למפ"ם. פתאום הפך

מרד על הים

**מניחי היסוד של מסורת ימית
גאה הניפו את דגל המרד ונטשו
את אניותיהם. מה הניעם לכך?**

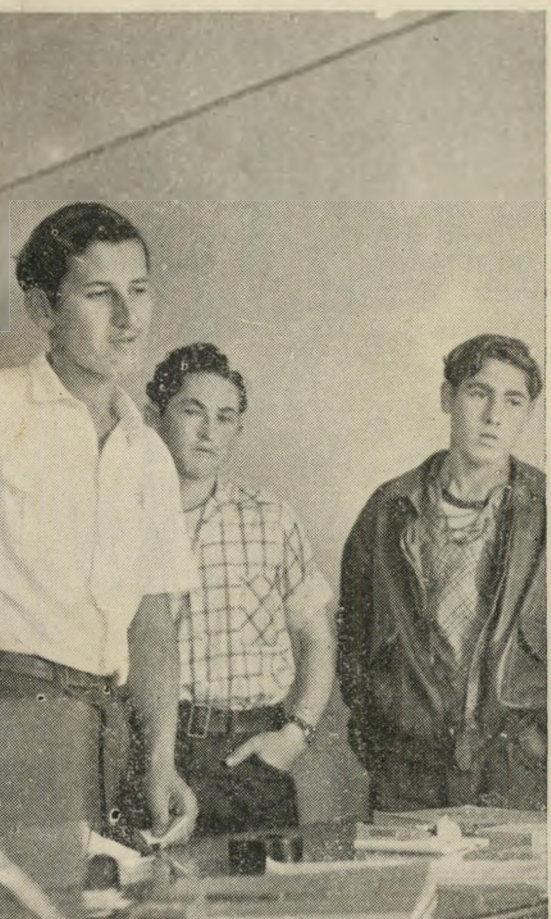

הקשבה, כמחוק עצמי. הימאים שהתפטרו מתאספים בבית הימאים, מאזינים לדברי נציגיהם על התפתחות המאבק. הם בטוחים שלבסוף ינצחו.

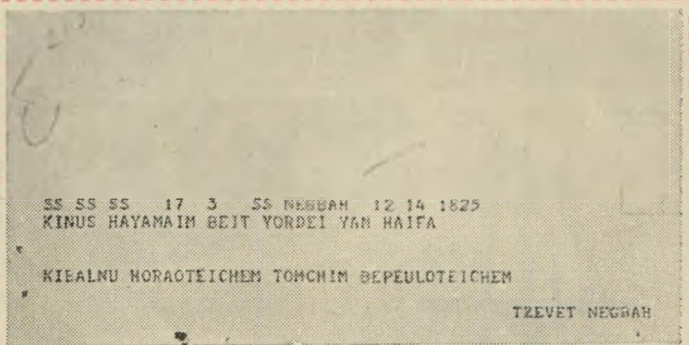

הסחורה מחכה. מטענים חיוניים נשארו בבטן האניה, נפרקים על-ידי פועלי הנמל בעזרת הימאים הזרים (אחוז קטן), שנשארו באניות. מחולל הגיעו ידיעות כי הפועלים לא יפרקו את האניות שהפליגו.

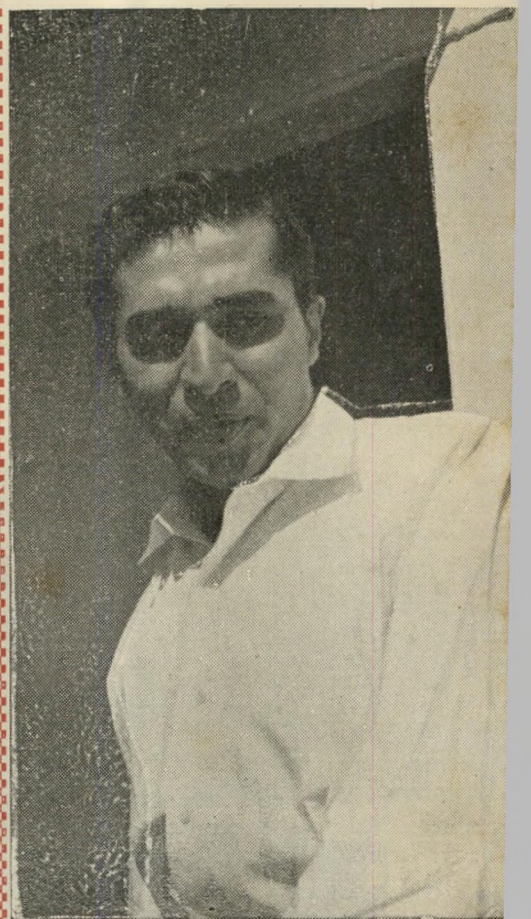
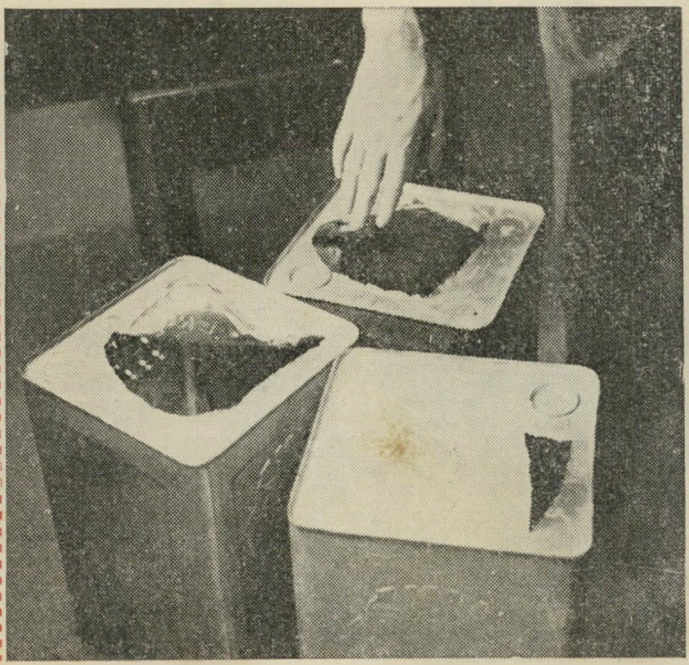
"סוף סוף, יורדים!" אנשי צוות נחשון קיבלו בלבי ים את המברק של כינוס הימאים שקרא להם להתפטר. בהיכנסם לנמל חיפה הם ירדו שמחים מכבש האניה. הם חיכו לשביתה זו במשך חודשים רבים, עד היום. החליטו המלחים לעמוד על דרישותיהם, ללחום עד הסוף להשגת תביעותיהם. למרות העובדה שיריבם חזק מאוד,

"המתנזרים". שלושה ממאות שבקשו לנצל את ההזדמנות להפליג לנמלים זרים ולהרויח שבע ל"י ליום. הימאים טוענים כי הודפסו במיור חד כרטיסי ימאות בלתי חוקיים לעשרות טיפוסים שחוזרים, שיגרמו בחוסר נסיונם הימי נזקים של מיליוני לירות למכונות. אמר דובר הימאים: זהו רצח, לשלוח אנשים אלה לאוקיינוס האטלנטי.

הדימוקרטיה פועלת. קיבלנו הוראותיכם, תומכים בפעולותיכם - צוות נגבה". למטה, פחיות הקלפי לבחירת צירי האניות לועידה.

"אני חבר איגוד" ויקטור דיזוזה, קצין המכונה השלישי של נחשון, הוא נוצרי מאפריקה הדרומית. כשנשאל מה יעשה אם ינסו להפעיל אניה בידי המלחים הזרים בלבד. ענה: "אני חבר איגוד מקצועי סקנדינבי ואנגלי. לא אעזר להפיר שביתות!" אין הוא היחיד. קצין נורבגי של האניה אילת ירד אף הוא מן האניה לפני הפלגתה.

מפא"ניק, וקיבל את התפקיד. את מי הוא מייצג ? לא אותנו. אולי את שוהם."

"כלבים מצורעים", מצב רוח זה הלך והחמיר. הימאים סברו כי תנאי העבודה שלהם ירודים. אחר שנה הם מקבלים משכורת של 30 ל"י, כעבור שנתיים, אחר שעברו בחינה והוסמכו, הם מקבלים 39 ל"י. מנהל משק וקצין ראשון מקבלים 69 ל"י. מלבד זאת הם מקבלים כלכלה על האניה ו11 ימי חופש, אולם כשהם יורדים לחוף עליהם לכלכל את עצמם.

"הנוער לא הולך לים", התלונן אחד הקצינים. "מדוע ? זה לא כדאי. העבודה קשה, רחוקים תמיד מן הבית. כל עליה בדרגה קשורה בבחינה קשה. למה ילכו ? זו עבודה חלוצית. חלוצים לא רוצים שיתחסו אליהם כאל כלבים מצורעים."

מדוע לא מרדו הימאים ? הסיבה בעצם מהות המקצוע. הימאים באים ומפליגים. כשהם יורדים לחוף הם רוצים לבלות, אין להם פנאי וחשק להתעסק בעסקים פוליטיים. אין להם גם אפשרות להתעסק במה שנעשה באגודה "שלהם". ובעיקר : אין קשר בין צוות לצוות. רק כשהם מודמנים במקרה יחד באותו נמל, נפגשים ליד כוס בירה, יכולים הם להחליף רשמים. בצורה זו אין עושים מהפכות.

כל זה השתנה, במקרה, בבוקר בהיר אחד בחודש מארס, 1951.

הרגשה של בגידה אותה שעה נפגשו בחיפה קצינים מצוותת שונים. המטרה : קורס להשתלמות מקצועית, כדי לעבור את הבחינה הדרושה לקבלת הס-

מכה ממשלתית לעליה בדרגה הם שוחחו ביניהם וצאו שכולם אינם שבעי-רצון מהנהלת העניינים. הם החליטו לנצל את שהותם על החוף כדי לשים עין על הנעשה באגודה. הדברים שראו לא מצאו חן בעיניהם.

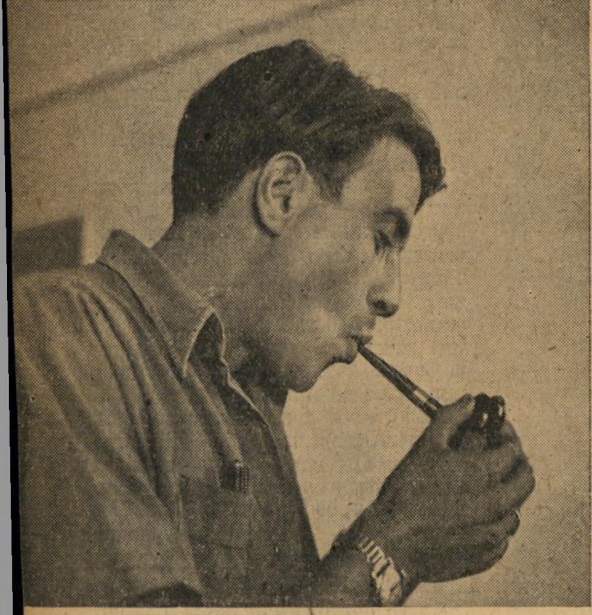
מספר אחד הקצינים : "אני שבע שנים על הים. בוקר אחד. כשחזרתי מהפלגה, מצאתי פתאום שמחווה העבודה הושמט הסעיף המקנה לי תוספת של חוק. סתם ככה, נעלם. שאלתי : מה עושה המזכיר שלנו ? למי הוא דואג ? לנו או לחברה?"

המצב שנוצר במקרה זימן יחד את כל הנתונים הרדיושים למהפכה, מאותן המרידות אשר ימאי כל העולם, בני אחד המקצועות ההרפתקניים ביותר, התפרסמו בהן. היתה קיימת אי-שביעות-רצון כללית, מרירות, הרגשה של בגידה. היה קיים חוג של אנשים, שחבריהם כיבדו אותם כטובי הימאים, שהיו מוכנים ליוזם את העניין. היה חסר רק דבר אחד : מנהיג. הוא נמצא.

נמרוד אשל, קצין שני באחת האניות, הוא הטיפוס המושלם להנהיג גזע של ימאים. בן 26, בעל עבר פלמ"חי, מבצע פעולות נועזות בימי עליה ב, בן למש-פחה השייכת לתנועת העבודה מאז (שכונת בורוכוב) וקרוב של משה שרת ואליהו גולומב, גבה קומה ורחב-זונה, אהוב על כל הימאים שהכירוהו. הדעה הכללית : בחור כארז, ימאי אמתי, קצין טוב, חבר טוב. חוץ מכל הנתונים האלה חנן הטבע את נמרוד בנתון נוסף : הוא יודע לדבר, לשכנע, להלהיב, לזרוע אמון ובטחון עצמי בחבריו.

הקצינים-המורדים נגשו למעשים. הם עלו על האני-

המנהיג. נמרוד אשל, שהפך בשעת המאבק לאיל הימאים, איש הפלמ"ח ועליה ב, קצין שני בן 26.

זקן המורדים. אריה זיטנפלד, בן 45, מנהל משק גלילה. **חבר המזכירות** אלקס צוירן, קצין מכונה בן 31. **חבר המזכירות** מקס גלנר, קצין שני בן 24. **הצי השוכת**. שש האניות הראשונות שמלחיהן התפטרו. במאמצים נואשים, תוך שימוש באמצעים מפקפקים, הפעילה ההסתדרות אחדות מהן. אולם הימאים בטחו בנצחונם : הם יכולים להוציא ארבע, חמש אניות, לגרום להן נזק שלא יתוקן. אולם אין הם יכולים להפעיל את 24 הספינות של הצי המסחרי הישראלי. אניות המעפילי החלודות עוגנות בקצה השמאלי.

יות שעגנו אותה שעה בנמל, הזמינו את כל הימאים להופיע באסיפה שתי ערך בבית הימאים, בקצה רחוב המלכים בחיפה, בו גרים הימאים העובדים את העיר ובו שוכנת גם האגודה. מזכיר האגודה, שלט כלייכול באותם הימאים, הודיע ברורות: כל מי שיופיע לא יספיק זמן לזרז מן ההסתדרות — וזמן האגודה. הימאים האמינו לזכיר שהוא יכול לזרז אותם מן האגודה. אולם בכל זאת הופיעו כולם לאספה. התוצאה: נבחרה נציגות זמנית, שעליה הוטל לקבל לידיה את מדיניות האגודה, לגשת לכינוס אסיפה מייצגת ונבחרה.

באותו יום נולד המרד הימי הגדול. **שופטים צרפתיים** — הוא הבינו מן הימי ההסתדרות מה קרה היו רואים, מן הסתם, כי מתקרבת התפוצצות רבתית, היו מתקנים את הבית בעוד מועד. אולם הועד הפועל של ההסתדרות היה רחוק מהעניין, והטיפול המעשי היה נתון בידי יוסף אל מוגי, מזכיר מועצת פועלי חיפה, אשר הימאים ראו בו איוב בנפש, האיש מאחורי הקלעים שגרם לכל הצרות.

הנציגות הזמנית ניגשה להכנת המרד בהחלטיות הכניתית. הדרך לא היתה קלה. מולה עמד יריב חזק ופיקח. באחד הימים גויסו באופן מפתיע כל הקצינים המורדים לשרות בחיל המילואים לחודש ימים — אף כי חסרו, לדבריהם, קצינים באניות. אך למ דרכם היתה ברורה, והם ידעו כי הימאים עומדים מאחוריהם כגוש מוצק.

התפוצצות ראשונה באה עם המרד על סיפון נגבה. בגלל סיכסוך על תשלום חלק מן המשכורת במטבע זר — כדי לאפשר לאנשים לרדת בנמל מרסייל — פרצה שבייה, אשר לשם דיכוייה גייסה החברה שוטרים צרפתיים. כשהגיעה האניה לארץ התחדש הסיכסוך. צפר בסירוב, צפר הצופר הגדול של נגבה וכל מלחי הצי המסחרי שהיו בחיפה ירדו מאניותיהם. התוצאה: נערך משפט, בו האשים כל צד את משנהו, אך דמותה המרסית של אגודת הימאים ומוכירה הממונה נתגלתה לעיני כל. באחד הימים הודיע יוסף אלמוגי שלא יופיע לשיבת המשפט — והמשפט הופסק למעשה. ההסתדרות החמיצה את ההזדמנות האחרונה למנוע התפוצצות, שהיתה עתה לוודאית.

נוסע בלתי-חוקי. הנציגות הזמנית הכריזה על בחירות באניות לכינוס הימאים. היה ברור מראש שכינוס זה יהיה מעין אסירי פה-מכוננת מהפכנית, ברוח המהפכה הצרפתית. אף כי ההסתדרות טענה, אחר-כך, כי לא אישרה את תקנון הבחירות, אין ספק שהיו חשאיות ודימוקרטיות. בכל אגודת הצי המסחרי תחת הדגל הישראלי ניגשו הימאים לקופסות הפח, וזקו את פתקיהם דרך חריץ שנחתך במכסה. כל מקצוע ימאי בחר בבחירות אישיות מספר של נציגים. החברים שזכו למספר הקולות הגדול ביותר בכל מקצוע נבחרו.

דרכם של הנבחרים לא היתה פשוטה. חיים צוקר, מכונאי שלישי באניה נחשון, לא קיבל אפשרות לחזור לחיפה. אינו יכול להפריע, אמר הקפטן, אולם הקצין הראשון הודיע שהוא מקבל הוראות רק מן החברה. צוקר התחבא, כנוסע בלתי-חוקי, באניה ישראלית אחרת, התייצב לפני רב-חובלה באמצע הנסיעה. בחיפה נאסר ע"י המשטרה — הנוסע הבלתי-חוקי הראשון שניאסר בגלל נסיון להיכנס לארץ, במקום ליצאת ממנה.

כינוס השתתפו 40 ימאים. מצב הרוח היה מהפכני מן הרגע הראשון. היה ברור לכל הנציגים שהם נתכנסו כדי להסל או להמלץ הקיים, לפטר את המוסדות הקיימים, להיכנס למאבק עם אויביהם ההסתדרות, ואחר-כך עם חברת שוהם. מועמדי הנציגות הזמנית נבחרו פה אחד לראשות האגודה. נמרוד אשל, הרוח החיה של המרד, לא הציג את מועמדותו רשמית. פתברי המדיניות נבחרו חמשה ימאים ותיקים, שירדו כולם ישר מן האניות: אלכס צוריק, קצין-מכונה שלישי של ענב, בן 31 ובעל ותק ימי של שש שנים; אברהם קסברי, קצין-מכונה שלישי של דרומית, בן 28 ובעל ותק ימי של 15 שנה (כבן 13 עלה על אניה גרמנית); אריה זיטנפלד, ותיק משתתפי הכינוס, בן 45, בעל שערות כסף ותק ימי של שבע שנים, מנהל המשק של נגינה; מקס גלסנר, קצין שני של האיר דיזנגוף, בן 24 ובעל ותק ימי של 10 שנים; אריה שפיגלמן, קצין ראשון של צפונית, בן 30, 13 שנה בים.

הצגת הפתח הרוגע. צעדה הראשונה של המזכירות החדשה, כשניגשה למחרת היום לעבודתה (ונוכחה לדעת כי ההסתדרות הוציאה ממשרדה את מכות-הכתובה

וחסמה את החשבון הבנקאי של האגודה בסך 2000 ל"י, שנאספו מתשלומי החברים) הציגה את הפתח הרוגע של מטען חומר הנפץ. היא הגישה להסתדרות תקנון חדש של האגודה.

השיבות של התקנון אינה פורמלית בלבד. הוא בא, למעשה, לפלס את הדרך למאבק הגדול, האמיתי: המאבק בין האגודה ובין חברת שוהם (ששניים ממנהליה הם חברים בוועד-הפועל של ההסתדרות). התקנון בא להשמיט מדי החברה את כלי-הנשקה, לחוק את עורף המזכירות, לעשותה כמעט בלתי-תלויה בעמדת ההסתדרות. העוקץ הפסיכוכי לוגי: כל הימאים היו בטוחים שבמלחמה מקצועית ביניהם ובין חברת שוהם, המעי בידה, תעמוד ההסתדרות לימין המעבידה (שיש לה חלק בה) נגד הימאים עצמם. היתה הכריזת הכינוס על אגודת הימאים, שהיתה עד אז מסוגלת למועצת פועלי חיפה, כעל

שריפה ב"נחשון"

תמונה זו צולמה בידי איש צוות נחשון בנמל ליפון. בתמונה למטה: מכבי-אש פורטוגלים. הימאים מאשימים כי חברת שוהם ההסתדרות עומדת מאחורי הסכסוך, מעוניינת לקיים אגודה מקצועית של מזכירים ממונים באישורה הבלתי רשמי. השריפה בנחשון, שעלתה כמה חודשים לפני כן על שרטון ליד תל-אביב, היא רק אחד המקרים הרבים. הימאים טוענים שחוסר הכשרון של החברה הוא אשר גרם לכך.

אגודה ארצית, כפופה במישרין לוועד-הפועל היתה זאת הכרזת מלחמה. איש לא הבין אותה אחרת. מועצת פועלי חיפה סירבה להכיר במזכירות. הועד הפועל שלח שני חברים — משל ובנורוויי — כדי לתווך. משל הופיע בכינוס, נתקל ביחס עויין. קשה לברר מן העליב את מי ראשון, לדברי הימאים: משל אמר שאי-אפשר להכיר במזכירות, מפ"י גי שהיא מקבלת הוראות מנמרוד, לדברי משל: הימאים צעקו לו שיפליג קודם כל שנה כימאי, לפני שיובר על דברים שאין הוא מבין בהם. התוצאה: משל לקח את תיקו, השתלק מן הכינוס.

הימאים דרשו ראיון עם המזכיר הכללי של ההסתדרות, מרדכי נמיר. לדבריהם חיכו כשעה אחר המועד הקבוע. ראו את אויבם, יוסף אלמוגי, יוצא מחדרו. הישיבה עברה בשקט, ברוח ידידותית. אפשר היה לחשוב

כי העניין יסתדר בשלום. אולם למעשה קרה ההיפך: תוך החלפת הדברים השקטים, כש הימאים דרשו לעצמם "מפרעה של אימון", התברר כי העניינים הולכים לקראת התמוטטות כללית.

העוקץ: מזכיר ההסתדרות לא דחה את התקנון, אך דרש לעיין בו לנוחיותו, להעבירו לאישור המוסדות המוסמכים, להתוכח עליו כראוי — דבר שאיך ומן. אולם הימאים ידעו שכל כוחם בכינוס, שעמדתם תתמוטט ברגע שכינוס יתפור. לפיכך דרשו תשובה מידית, כמעט כניעה ללא תנאי. כש נתקלו בסירוב הועד הפועל, לא היתה להם כמעט ברירה אלא לפעול מיד, מבלי להכרח להתלטה סופית של ההסתדרות.

אותו יום הוברקו ההוראות לכל הצוותות בלב ים, נמסרו לצוותות בחיפה: כל הימאים מתפטרים מעבודתם תוך 24 שעות. מכיון שהסכסוך לא היה, לפחות רשמית,

לשום אגודה לא היתה זכות זו, היא לא תהיה גם לימאים.

תקנה שניה: העובדים הזרים (כ-20% של כל הצוותות) יתקבלו רק ע"י אגודות מקצועיות זרות, המוכרות ע"י האגודה המקומית. טענת הימאים: כיום מתקבלים עובדים בלתי מאורגנים, באמצעות "סוכרי עבדים" פרטיים. מכיון שאין הם מאורגנים, הם עובדים בתנאים ירודים, מצמצמים את נעלי הקצינים. טענת ההסתדרות: אין זה נפקדה של האגודה להכיר או לא להכיר באגודות זרות, דבר שיש לו ערך פוליטי.

תקנה שלישית: זכות השביתה בחו"ל. טוענים הימאים: אנו עובדים בחו"ל, אם אוסרים לנו לשובות במקום שאנחנו נמצאים, מוציאים מדינתנו את נשק השביתה בכלל. אך הוועד-הפועל אומר: שביתה בחו"ל הוא מעשה הפוגע במדינה.

בכל הנקודות האלה יש הגיון פורמלי רב בעמדת ההסתדרות. אולם אין היא לוקחת בחשבון את חוסר-האימון העמוק של הימאים כלפי ההסתדרות, אחר נסיונם בעבר. בעיני הימאים נראות טענות ההסתדרות כדברים חמקניים, שבאו למעשה רק כדי להגן על חברת שוהם — הצד השני של המטבע ההסתדרותי.

המעטים והענק. בו ברגע שנחגבשו חזיתות אלה, לא היה עוד מנוס ממאבק עקשני, בנוסח השביתות הקלאסיות של ה"ספרות העולמית. מנוי וגמור היה עם ההסתדרות לשבור את האגודה ומנהיגיה החדשים בכל האמצעים. איימה: הימאים שהתפטרו יצטרפו להתקבל מחדש באמצעות ה"לשכה של ההסתדרות, המנהיגים לא יחזרו לעבודה, יוצאו בכלל מן המקצוע.

מפקדת הימאים, בבית המלחים, בטחה ב"עצמה. אחר שגולקו מאנשיה תעודות-ה"כ" גישה לנמל, איתנו להכריזם על האניות ה"נכנסות באמצעות פנס כים. הם סמכו על אנשיהם שלא יפרו את השביתה, לא יענו לבקשת ההסתדרות שדרשה מהם לפנות ע"י רף למנהיגיהם הנבחרים, לעלות שוב על האניות. כשיצאה האניה הראשונה אילת, כש על סיפונה צוות של מפירי שביתה, משכו הימאים בכתפיהם, חייכו: מי התגייס? אני שים שהמשטרה לא נתנה להם עד כה לעלות על האניות, מפני שהיו חשודים בשוק שחור או ברצון של עריקה לחו"ל, אנשים שאין להם מושג בימאות ושיגרמו נזקים למכונות. הצי לא יתקיים בלעדינו.

מנהיגי ההסתדרות, בבנין הועד הפועל ב"תל-אביב, הראו בטחון עצמי לא פחות: ה"הסתדרות גדולה, הימאים מעטים, הענק י"צ. הימאים יפנו עורף לחמומי המוח, יחזרו לאניות. המנהיגים יסולקו אחת ולתמיד. ה"הסתדרות תוכיח שעוד יש לה מרות, שלא כדאי להתגרות בה.

הצד השלישי של המשולש — חברת שוהם — שהיא בעצם הצד העיקרי, מפני שכל המרד בא כדי לשבור את שלטונה על חיי הימאים (כשייגמר תוקף החוזה הקיים, בסוף השנה האזרחית), העמיד פנים כאילו כל העניין אינו נוגע אליו: זהו ענין פנימי של ההסתדרות.

הצי הכבול. אותה שעה התהלכו בני חיפה, העיפו מבטים תכופים אל האניות שעגנו בנמל, הצי המסחרי הכבול. הם ידעו כי השביתה תגרום נזקים עצומים למדינה, סבל רב לאזרחים שאספקתם עוכבה. הם שמעו את דברי ההסתדרות, שעטעו כי חברי רה של צעירים חסרי-אחריות ניסתה להשתלט על המכשיר הימי אדיר-החשיבות של המדינה, להכתיב תנאים בלתי הגיוניים להסתדרות.

אולם לבם היה עם הימאים השובתים, סלד מפני מפירי השביתה. הם ידעו שמשך חדשים רבים הוכתם שם ההסתדרות ע"י אנשים שעשו מלאכתם רמיה, כי הימאים הצי עירים, אף אם לא צדקו תמיד, אינם אויבי ההסתדרות אלא להיפך, מחדשה מבפנים. ובסתר לבם קיוו כי דויד הימאי ינצח את גלית המשרדי, כי אותה חבורה של צעירים זקופים, עיונים, חלוצי הים של האומה, מניחי היסוד למסורת ימית גאה, יצאו מנצח חים.

מצדה גייסה ההסתדרות את מרבית הע"תונות, החלה במלחמה פסיכולוגית נגד ה"שונותים. ביקר וערב חזרו העתונים והכרזו: "מתנדבים יוציאו את האניות. הימאים עומדים להכנע".

אך הימאים לא היו עוובים לגמרי. צעיר רים ואנשי ציבור אשר שמותייהם הפכו זה מומן שם דבר יצאו בגילוי דעת מלהיב לעזרת הימאים. "אנו לצדכם עד אשר שוב יעלה העשן מארובות הצי המסחרי", הודיעו.

העם

דרושה: דוגמה אישית

בה בשעה שחוגים רחבים בנוער החלו נרמזים לפעולה ציבורית גדולה לתמיכה במרד הימאים (ראה המדד עמ' הים) שראו בו מלחמה של הכוחות הצעירים העולים בהתנגדות המוסרית הגוברת והולכת, החלו גם טובי הצעירים במפלגת השלטון תוהים על סיבות ההתנגדות, מחפשים דרכים לתיקון ולחידוש.

מאמר צנוע שהופיע בירחון מפא"י, מולד, עורר רעש מיוחד, הרגורים עמוקים בלב ותיקי המפלגה. חיים בן-אשר, "כ"כ מפא"י בן 36, ממסדי גבעתי-ברנא, סרג'נט בצבא הבריטי וסרן קרבי בצה"ל, נמוך, ממשוקף, ודומה למורה בית-ספר תיכוני, ניגש ישר לעניין. אומר בן-אשר: "ההתנגדות החלה לפני שהמנהיגים חדלו לשמש דוגמה אישית להמונים. מנהיגי העלייה השנייה חינוכו דור מפני שהיו אנשי התישבות, הקריבו את נר חיית חייהם, עבדו כמו ידיהם. התרופה להתנגדות: על חברי הממשלה, אלופי הצבא, מנהיגי המשק והרוח לחזור להתישבות להיות שוב חברי קיבוצים וקבוצות, להקדיש בעצמם לפני שיבואו לתבוע קורבנות, לזכר רים.

"אם הנהגת העם לא תמצא את הטבעי בהתישבות החלוצית... אני רואה נקודת מוצא לזינוק של המחודשת את חיי המדינה... מפקד חיל האוויר, נציגי העם המודעים לדוגמה, מקומם בקבוצה."

הקריה

בשביל מה אני יושב כאן?

כשפשטה בקרייה השמועה כי יצחק צייזיק, 44, בן משפחת הצייזיקים האגדית של מצבות בניה מהוות סימני דרך במלחמת ה"יישוב", התפטר מתפקידו החלוצי כראש מנהל הנגב, אמר פקיד גבוה: הוא עשה בשכח. אף כי גם מקורביו של צייזיק (שנתמנה בינתיים מנהל נמל תל-אביב) לא ידעו את הסיבה הסופית להתפטרותו, הרי הרקע היה ידוע למדי לכל הפקידים הגבוהים בקרייה ובירושלים: ההתאכזבות הגוברת והולכת מתפקידם.

פקיד גבוה, בעל דרגה י"א (שתי דרגות בלבד מתחת לדרגת השרים), בעל כוח הש"פעה עצום באחת מנקודות התורפה של המדינה שאל את ידידו: "מה לי? אחר גיר כיו המסים נשארו לי 85 ל"י לחודש. חברי אומרים שאני משוגע. אנשים פחות מוכשרים ממני, שהתחילו מפחות, הרוויחו רבבות לירות פקסים. בשביל מה אני יושב כאן?" אולם גם אותו פקיד הודה: לא המשכורת העיקר. "אני יכול להתקיים על מעט, לצחוק על אחרים שהפכו בורגנים. אולם חסרה לי הרגשת הסיפוק מעבודתי. הקול חדל להעריך התמכרות, העתונים מתנפלים עלי ועל מעשי מבלי לדעת, לרוב, כמה המדובר בכלל. ארץ לא מקור הרעה הוא, כמובן, שבירידת המר

*) בין השאר: אחות צייזיק, שרה, מגיבורי תלחי; אחיו, אפרים, מן חולדה.

ותקלין רווח נקי של חמשים פרוטה ה"כרטיס. לעת ערב ניגש זוג צעיר לקופת הקולנוע. הם ביקשו כרטיסים. "איפה אתם חיים?" שאל הבחור המגודל בלעג, כשהוא נשען בנוחיות על סורגי הקופה, "כמה כרטיסים אתם רוצים?" "כמה זה עולה?" שאל הצעיר. "שתי לירות כרטיס. מקום טוב על היציע!" "אתה מנול!" אמרה הצעירה. "אני לא מנ"חל". הצעיר הוציא תעודת גכה-מלחמה מכיסו, "אני נכה!"

המשק

הצלחתו של מיסטר יסודי

זאב בסיס הוא מלח משוחרר שהחליט להקים בית בחיפה. כלומר: החליט להפוך צריך רעוע, ירושה מימי הצבא הבריטי, מקום מגורים היאה לבני אדם. אולם חיש מהר נוכח לדעת כי הדבר כרוך במכשולים לא מעטים. המכשול העיקרי: כסף.

דוד בן-גוריון והגנרל זווילאם רייזי לקיבוץ?

הוא צריך מלט — כסף! חול, בלוקים, ברזל, רעפים. — לכל דבר דרוש כסף. לא סתם כסף אלא סכומים גדולים. אותה בעייה (מחירים גבוהים) עמדה בפניו גם כאשר הלך לקנות צנורות לאינסטלציה חשמלית.

"צנורות חשמל?" שאל חשמלאי אחד. "אין!"

"צנורות חשמל?" שאל חשמלאי אחר. "חצי לירה מטר!"

זאב היה זקוק ל-50 מטר. אולם לא היו לו 25 לירות. בימי שרותו בצי קראו לו מיסטר יסודי כי אהב למדד לגשת ישר ליסוד של כל עניין. גם הפעם החליט לעשות כבימי שרותו בים. הוא שאל לכתובת בית החרושת המייצר את הצנורות, נסע אליו. "אני צריך 50 מטר צנור חשמל, פנה לי מנהל בית-החרושת.

הלה התחיל לצחוק. "הה, הה! 50 מטר צנורות!" הוא קרא לכמה אנשים שהיו שם וסיפר להם על הבחור שבא לקנות 50 מטר צנורות. גם הם התחילו צוחקים. "כאן מוכרים אלפי קילומטרים של צנורות, לא מטרים בודדים," ענו לו.

זאב לא נואש: "אולי בכל זאת?" שאל. המנהל ענה: "תבוא מחר ודבר עם בעל בית-החרושת. אולי הוא יסכים."

למחרת הופיע זאב בפני בעל המפעל בכבודו ובעצמו. הוא סיפר לו את כל פרשת הבנייה שלו ואת המחסור במטבעי ישראלים (או אחר) שהוא סובל ממנו. הסיפור עניין את החרשתן והוא הסכים למכור לזאב את הצנורות הדרושים לו.

כמה עולה המטר?" שאל זאב הוהיר, למוד הנסיון.

"שלוש וחצי פרוטות המטר. אבל אל תספר לאף אחד," ענה בעל בית החרושת. וכך פתר זאב את בעיית החשמל והמטבע. (המשך בעמוד 10)

ישראל שעובדו בימי המנדט (מהם רק חצי מליון ע"י יהודים) ובין שלושה המל"יונים המעובדים כיום. גם מספר זה של שלושה מליון הוא הישג גדול למדי. חצי המליון של תש"ח עלה כמעט למליון בתש"ט, קרוב למליון וחצי בתש"י, שני מליונים ושליש בתש"יא. עליה זו היא כמעט כולה יהודית: חצי מליון דונם נוספים בשטח ישראל מעובדים כיום ע"י ערבים.

"המליון האבוד" נמצא רק בשלושה רב"עים בנגב. הרבע הרביעי נמצא במקומות מרכזיים, אך בלתי נוחים לעיבוד ע"י טרקטורים בשל הצורך בסיקול השדות. הערבים חרשום, בימי המנדט, בעזרת חמורים ומסמרים.

מכיון שהנסיונות החקלאיים של העולים החדשים, שאינם רגילים לעבודה קשה מסוג זה, גרמו לאכזבה, יפול עיקר הנטל, כנראה, על ההתישבות הוותיקה. משקים כקבוץ דן, שהקציע צרה להם, יצטרכו לשלוח מרגלים, כבני דן התיכיים, כדי לגלות אדמה להקמת

סר הכללית נראית כל הקרבה עצמית כמע"שה טפשות, וגם הפקידים המסורים ביותר מתחילים לפקפק אם אמנם אין הם תמימים מדי". כשהשמיע קולי-ישראל הודעה שישנם מל"מות פנויים במשרדו של ראש-הממשלה והו"מין מועמדים, היתה העובדה המתמיהה לא מספר הפקידים שהתפטרו, אלא המספר ש"נשאר בתפקיד.

המעמד השני

"סלח לי, אדוני!"

מול הכניסה לבת שלמה, המושבה עתיקת הימין המנממת בהרי אפרים, נעצרה מכונית צבאית נוהגה בידי סגן-אלוף. הקצין פתח את דלת המכונית. עשה סימן לאיש העומד ליד הכביש ומחכה לטרמפ להכנס. הלה, תימני כבן 35, לבוש באוסף בגדים מגוון ביותר, כשש"י-איתו מתנדדות עם כל צעד, נטל את הקש שהיה מונח לרגליו ונכנס ליד

סיפר שהוא תושב הכפר אוס-זינאת. שהראה ידיעה עמוקה בעניני הסביבה, אותו מדוע עזבו כה הרבה תושבים את הכפר בזמן האחרון. "הרי זה מקום טוב מאוד ויש בו מטעים גדולים עוד מימי הערבים," הוא הוסיף.

"קשה מאוד לחיות שם," ענה הטרמפיסט. "זה רחוק מן העיר ואין שם ברויים בבתים." "האם בתימן היו לכם ברויים בכל בית?" שאלו הקצין. "סלח לי, אדוני! ענה הנוסע, נפגע. אני לא בתימן, אני מעדן!"

חקלאות

כפר-גלעדי ליד עזה

גיפ בודד סייר ליד רצועת עזה, בקרבת הגבול הדרומי של ישראל, נכנס למחנה אוהלים.

"מה זה כאן?" שאל הנהג. חקלאי שחום הרים לרגע את ראשו, מיל"מל "כפר-גלעדי".

"מה, אתה חדש שבאתי מאמריקה?" צחק נהג הגיפ, בטוח שמתלוצצים על חשבונו. הוא ידע כי כפר-גלעדי שוכנת ליד הגבול הצפוני של ישראל, מרחק 250 ק"מ. אלא שהוא טעה: מחנה האהלים היה באמת כפר-גלעדי, או, לפחות, סניף ממנו.

היה זה רק אחד ממחנות-אהלים הרבים הפזורים כיום בכל רחבי הנגב הצפוני, מתוך מאמץ עליון לעבד את האזור השחון של הנגב הצפוני. מטרת המבצע: להכשיר לפחות שלושת רבעי מליון דונם של אדמות מוברות. למטרה זו הפרישו קיבוצים וותיקים רבים סניפים של אנשיהם, מקבלים סובסידיה של לירה אחת לכל דונם חרוש לשנה.

במקום אפור, סובסידיה. מאמץ זה הוא חלק מן המאבק הגדול על "המליון האבוד", המתנהל כיום ברחבי הארץ תחת ניהולו של המדור לאדמות מוברות של משרד החקלאות. מליון זה הוא ההפ"רש בין ארבעה מיליוני הדונם של שטח

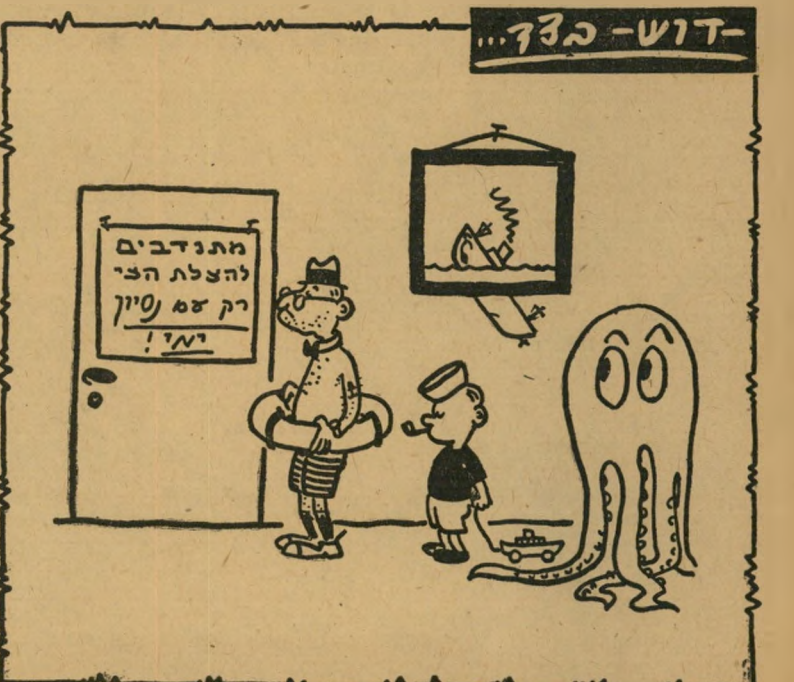
השוק השחור

"אני נכה!"

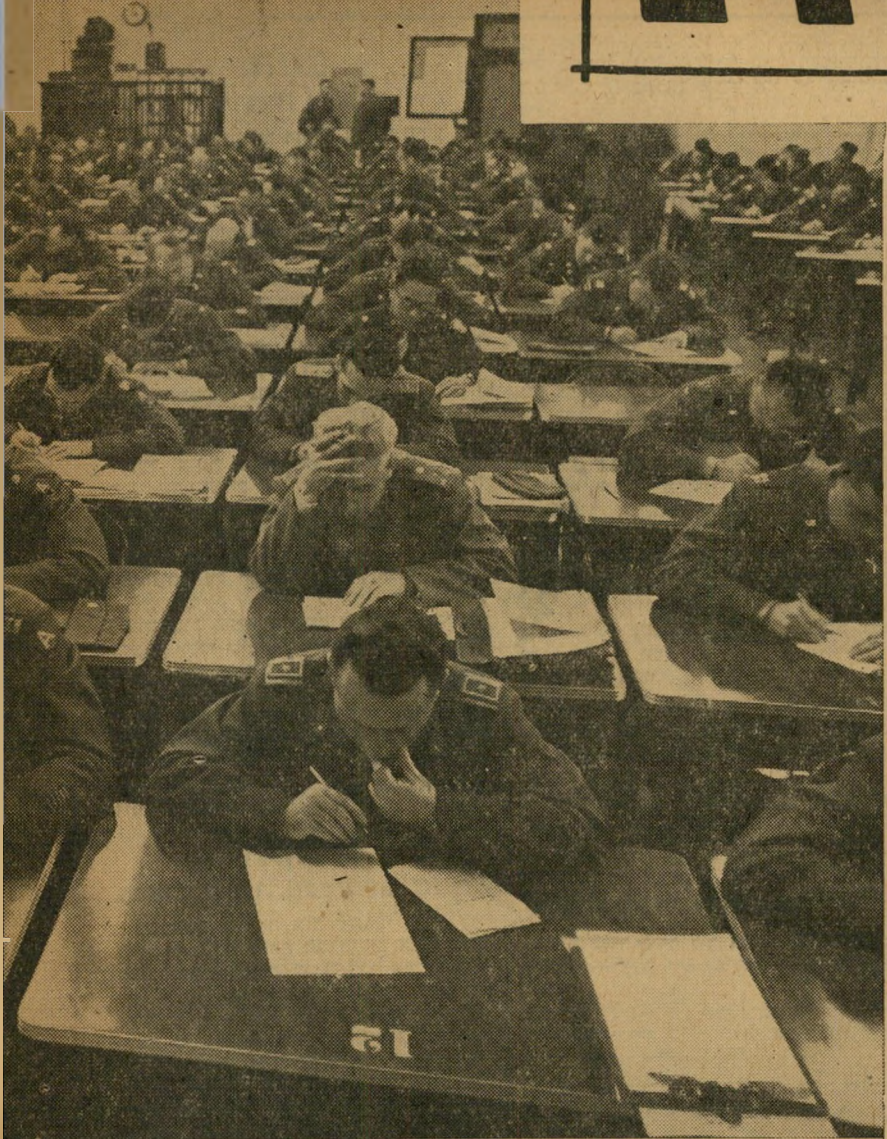
"דחוף! יותר חזק! צפצף עליה!" צעק בחור מגודל בעל שרירים בהצביעו על אשה צעירה עם תינוק בורועותיה. הם עמדו כולם, כאלף איש במספר, כשפלגי זיעה ניגרים מפניהם, דחסו זה את זה בכוח של גוש בשר אחד ארוך ומזדנב אל מעבר לחצר הקולנוע, בצעקות, קללות ותגרות ידים.

הסרט שמשון ודלילה נכנס לשבועו הרביעי. הנהלת הקולנוע (אסתר) ביטלה את שתי ההצגות הנוספות מסיבת מחסור בכוח אדם של עובדי הקולנוע לכן השתולל כוח האדם בחוץ, ליד הקופות, יותר מאשר ב-3 שבועותיו הראשונים של הסרט. קבוצת נציגים, אשר על פי כל סימניהם הפיסיים ייחייבים היו להמצא בשעת בוקר זו על ספי סלי בתי-הספר, השתחררה מדי פעם מפתח הקופה, ובידיהם ארבעה כרטיסי-כניסה (המק"סימון לאדם), נגשו אל הבחור המגודל, מסרו לידו את הכרטיסים ומהרו לתור, לה"דחף מחז"ל. המטרה: הקופה. הסיבה: ראש הקבוצה, הספסר, משלם להם טבין

* מספר זה אינו כולל אדמה נטועה (פר"דטים ומוטעים) אשר המדור אינו אחראי לה.

ביה"ד להקצינים

בבית-הספר לחיל רגלים של צבא ארצות-הב-
רית קרה לא מכבר מקרה מעניין: טוראי אמרי-
קאי צעד לזרוע בשעות שלאחר העבודה, כש-
ראה לפתע קבוצת חיילים במדים משונים. כי-
אות לחייל הגביה את ידו להצדעה אבל בנגוע
האצבע במצח נתמלא פתאום ספקות ובהורידו
את ידו בצורה מגוחכת, שאל: «אני מקוה שלא
טעיתי. נכון שאתם קצינים?»

מבוכתו של החייל היתה בבואה לתמורות
שחלו בבית-הספר בזמן האחרון. מזה כמה חוד-
שים מתאמנים קצינים כמעט מכל הארצות היר-
דיות של אמריקה בבית-ספר זה. אפשר
לפגוש קצינים בריטיים בעלי בלדרסים פשוטים
ונוחים, קצינים מארצות אמריקה הלטינית בע-
לי תלבושות צעקניות, עטורות סרטים וחבלים
רביגוניים ואותות כבוד מלוא החזה וקצינים
מערב הסעודית שפטי לכיכבים שעל כתפיהם,
מדיהם הם אותם המדים שמתחלקים יום-יום
ככל מחסן אפסנאות אמריקאי.

לנוחיותם של הקצינים
האורחים פתחו שלטונות
בית-הספר משרד לקישור
עם קציני בנות-הברית
שבראשו עומד לויטננט
קולונל צ'ארלס מיד, מי
שהיה נספח צבאי בסוריה
ובלבנון בימי מלחמת
ישראל - ערב והפיכת
זעים. משרד זה משרת
את הקצינים בנאמנות
ומטפל בכל בעיותיהם,
החל מענייני תשלומים
וכלה בסידור הארגונים
לאריות הפציהם לסיום
הקורס.

בית-הספר נמצא פורט-באנינג שעל הגבול
בין מדינות ג'ורג'יה ואלבמה, שתי מדינות ה-
חשבות למפרדות שבדרום ארצות-הברית, בלב
זרוע העשיר בכותנה, בורות ואיסובלנות
ועית.

אזורי האימונים מתרעים על פני שטחים
גדולים ובמלחמת העולם השנייה למדו בו עד
גאה אלף איש לעונה אחת. בעזרת שיטות הד-
יכה מעולות וציור חדיש מצליחים האמריקאים
העביר קורסים למספר גדול של אנשים בפרק
מן קצר באופן יחסי לחומר הנלמד. אך בית-
הספר משמש גם ערש ללידת והתפתחות שי-
זות הלחימה של חיל הרגלים האמריקאי. שי-
זות אלה פותחו בעיקר לאחר מלחמת העולם
השנייה לאור הנסיון שנרכש ובהתחשב עם ה-
יוברה שכוח האש של יחידת צבא אמריקאית
הוא גדול מזה של כל יחידה דומה בכל צבא
אחר (העולם הוא 723). גם מלחמת קוריאה
שימשה כר נסיונות נרחב. כך למשל, לאחר

הפיליפינים הם רציניים. רבים הקצי-
נים בצבאות המדינות הידיותיות לארצות-הב-
רית המתאמים להתקבל לבית-ספר חיל רגלים
זה, המדריך את חניכיו לתפקידי מפקדי פלוגות.
הם נשלחים על ידי מדינותיהם אחר מאמצים
קשים למדי (למרות שטיב המאמצים שונה ברוב
המקרים). מלבד זה שכל חניך צריך לשלוח (או
לפחות להביא) בשפה האנגלית ולהיות בעל השכלה
מספקת וגם לפחות בעל
מסגרת קצינות של סגן
משנה הרי עלי גם
לעבור את אישורי ה-
מטכ"ל של צבאו. רק
בפיליפינים, שצבאם היר-
דך והוקם עוד במל-
חמת העולם השנייה על
ידי דוגלאס מק-ארתור
(אחר שפרש מתפקיד
רמטכ"ל אמריקאי והפך
פילדמרשל פיליפיני,
האמריקאי היחיד בעל
תואר זה, ונסתייע בש-
ליש ששמו היה דחיט
אייזנהאור ודרגתו היתה של לויטננט-קולונל)
נדרשת עמידה בבחינות חמורות למדי המבטי-
חות לקצינים העוברים אותן שיגור לארצות-
הברית.

בארצות הסקנדינביות, בלוקס, איטליה ויר-
וון יכול כל קצין להעמיד את מועמדותו, הוא
זוכה לחישוב נקודות (המבוסס על טיב עבודתו
בצבא וחקו), נשלח בהגיע תורו.

השיטה הנוחה ביותר היא שיטת אמריקה הד-
רומית וארצות ערב: עמדה חברתית מתאימה,
המוודאת בעזרת הפרוטקציה הנאותה, המלווה
לעתים שוחך כספי רב, יציאה לבית-הספר הא-
מריקאי.

רוב החניכים, שהגבוהה בדרגותיהם היא זאת
המקבילה לדרגת רב-סרן, הם יוצאי 12 ארצות
האמנה האטלנטית (כולל אמריקאים, שאינם מוב-
דלים מבני חו"ל הנמוגים לתוך מחלקותיהם כי-
שיעוד של שלושה, ארבעה למחלקה) המתחייבים
ברצינות יתירה ללמודיהם, בניגוד לקצינים ה-
דרום אמריקאים והערביים שנתקבלו לבית-

הספר בזכות ההסכמים לסייע צבאי, הקיימים
בין ארצות הברית לארצותיהם.

גם ארבע מקהלות. ממשלת ארצות-הב-
רית מעניקה לכל קצין חמשה דולאר (כשתי לי-
רות) ליום, נוסף למשכורת האישית המשתלמת
על ידי מטהו ומוודאת בכך כי משכורתו תש-
וה, לפחות, לזו של סרג'נט בצבא ארצות-הב-
רית. אין החניכים יותר נכון: מטות צבאותי-
הם חייבים בתשלום דמי לימוד.

בית-ספר זה הוא היחיד במינו בארצות-הב-
רית ומפיק מדי שבוע מחזור של מאתיים חני-
כים (בהם לעתים, שניים, שלושה קציני חוץ
בלבד; עשרה - לכל היותר) שהורכו משך 14
שבועות לתפקידי מפקדי פלוגות.

בהגיע קצין זר לשדה התעופה של עיירת
פורט-באנינג מצפים לו קצין מטה צבא ארצות-
הברית המלווה דרך כלל על ידי הנספח הצבאי
(באם יש כזה) של ארץ מוצאו של הקצין. באר-

מהפכת האירטע. סגן-אלוף אמריקאי מסביר לחמשה קצינים זרים (נורבגי, צרפתי, איטלקי, אנגלי
והולנדי) את פעולת האירטע 75 מי"מ שחולל מהפכה בשיטות הלחימה בצבא ארצות-הברית
כשחררו את הגזים דרך פתחיו האחוריים ובמונעו בכך את רתיעת הקנה.

עזרת זכוכית מגדלת. צבא ארצות-הברית מרבה להשתמש בצילומי אוויר הניתנים
יהיו בעזרת סטראוסקופים כפי שהוכח בשעת נסיון כאשר צולם מגרש גולף מגובה 13,600
זר, הובחנו האנשים המשחקים בבהירות ובעזרת זכוכית מגדלת אף נתגלה הכדור בו שיחקו.

החניכים בתוך הטנק. טנק כבד, מד"ק 46 הקרוי על שמו של הגנרל פטון, מבליט את יכולתו בשעת אימוני שדה כשחניכים מעבר לים. ישובים בתוך הטנק.

רובה יורה רימונים. קציני 12 אומות האמנה האטלנטית התישבו ביציני צופים של בית-הספר כדי לחזות בהדגמת כלי נשק חדישים: הפעם, מציג מדר"ך המתסייע בטוראי מחיל הרגלים.

קירור אויר ומים. קצינים-חניכים מתאמנים בהדרכת מומחי נשק אמריקאיים, חובשי כובעי פלדה, במקלעים בעלי קירור אויר וקירור מים וקוטר של 0.30 ו-50.0 אינצ'ים.

הנורבגי וההולנדיים. מיגיד הקון נורדהאוג הנורבגי, והקפיטנים ההולנדים הנדריק ואן דר קאם ויוהאנס ואן-לוננס מטיבים עם קצין הקישור של ביה"ס, הלויטננט קולונל צ'ארלס מיה.

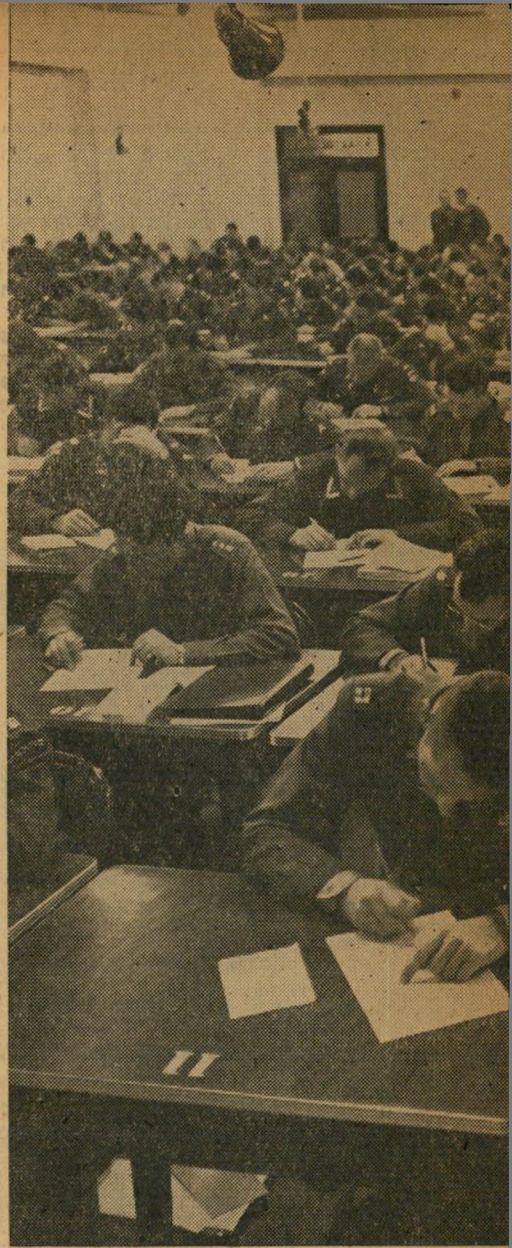
גם ארוחות הצהריים והערב, הדומות זו לזו, אינן נופלות בטיבן מארוחת-הבוקר: למנת הד" בשר (עוף, תרנגול הודו, חזיר, עגל או בקר) מתווספים ירקות מבושלים, אורז, מרקבשר וסלט בעל אופי מיוחד (תרד רפוד גבינה ומכוסה אפר-סקים ודבדבנים) והארוחה מסתיימת, דרך קבע, בגלידה ועוגה.

לבסוף, נשים בפונדק. אין חייהם החב"רתיים של החניכים משעממים כלל. מלבד הצגת קולנוע יומית (כל יום סרט חדש, לעתים אפילו לפני הצגת הבכורה הארצית, בניו-יורק), מתקיימות פגישות חברתיות במעון החניכים, בהם מבלים הקצינים את זמנם בשיח ובמשחק, קושרים ביניהם יחסי רעות לאורך ימים. כך יוצא שכמעט כל בוגר מחזור עוזב את הקורס כשבר-עשרה מהם לפחות יכתבו ויפגשו לעתים קבועות. רוב הקצינים שאינם בעלי מכוניות רוכשים אר"תן לפי שיטת תשלומים לשעורין הנפוצה באר"צות-הברית, יוצאים למ"סעות טיולים בימות החופשה השבועית.

טקס הסיום הנערך כ"כלות שלושה וחצי חודשי הלימודים הוא מפואר ביותר: באולם הגדול בן ערוכים דגלי כל האר"צות שקציניהן השתתפו בקורס, כשדגל ארצות-הברית בתוכם, יושבים הבוגרים סדורים בשר"רות לפי סדר אלפבתי של שמותיהם כשנאום מפקד בית-הספר מלווה תפילה מיוחדת שכוהן בית-הספר (פרוטסטנטי, כדתם של רוב בני ארצות-הברית) חיבר במיוחד למאורע.

שעה שתומורת צבא מנגנות מארשים צבאיים מחלק גנרל אורח (על פי רוב בעל שלושה כוכבי-ים, לויטננט-גנרל, לעתים בעל ארבעה כוכבי-ים, גנרל) את תעודות הבוגרים לקצינים האמריקאים שביניהם כמעט ואין נכשלים ולזורים, בהם בעיקר מאי-ידיעת השפה וחוסר השכלה צבאית כשלעתים הוא מכבד בהזכרה מיוחדת קצין זר בעל עבר ידוע, כקפטין סייאמי, ממשפחת המלכות, שסיים את הקורס אחר שרתו כנספחה הצבאי של ארצו משך שנתיים בואשינגטון, בירת ארצות-הברית.

אחר הטקס עורכת כל מחלקה את נשפייתה הפרטית המתבטאת בדרך כלל בהתהוללות של משקאות ונשים בפונדק שמעבר לגבול (באלבמה, מתירת המשקאות) והנשכחת תוך ימים ספורים.

צבאי מיוחד מובל הקצין למלוגו, מקבל של דולארים מספר ויוצא לחופשת היום עם ארצות-הברית למשך ימים מספר. הקצין חוזר מחופשת ההיכרות ברכבת, מרצון להכיר את הארץ החדשה טוב יותר, על מועד שובו למפרע מחכה לו בתחנת רכבת מכונית המובילה אותו למשרד בית-שעה שאיש יחידת השירותים והנקיון על פי רוב) מעביר את מוזותו הפרטית ואחר הוא זוכה להסגרים מפור"מפי מנהל בית-הספר.

הדולארים לכל הניד קטן למדי (3x4) ארון, מיטה, כוננית, שולחן וכסא. הוא מ"מ 18 או 16 החדרים הנמצאים בבית עץ דו-המכיל גם ארבע מקלחות (מפיקות מים בכל 24 שעות היממה) ובתיכסא.

תים קרובות, מטום פרטיו. בפגישה ונה עם מנהל בית-הספר ניתנת הסברה על משטר ונהוג בבית-הספר (שאינם ים למדי) ועל סדר גות (בהן מצטיינים וצבאות ערב בכשי-העתקה).

החניך בעל מש"כרבים מהחניכים עם משפחתם בע"יבוא לשעורים ב"תו הפרטית, (או, שקורה לעתים ק"ל למדי, במטוסו ה"הדולארים המש"ם עבור הארוחות דה, שהיא עסק צ'נתון בידי מנהלים אורחיים העומדים ל"של קצין צבא, מושקעים היטב. סביב וות ארבעה-כסאותיים מתרכזים החניכים סדר ישיבה קבוע ומביאים את מנותיהם ללפי שיטת השרות העצמי ונהגים מ"ז טיפוסים למסעדות קציני צבא ארצות-המכיל, לדוגמה, לארוחת-הבוקר: חברי-שמספר ביציה והכנתן נתון לטעמו האי-ל כל חנוך, חלב, דיסות, נקניק או בשר כשהסעודה פותחת באחד מהמשת סוגי מ המצויים על רוב שולחנות הסועדים ית-הברית: תפווים, אשכוליות, ענבים, אג"עגבניות.

צבא ארצות-הברית אין לקצינים משרתים, אך בבית-הספר, בו שווים כל החניכים הברל דרוגותיהם, מוטמקת יחידת שירותים, כדי לא לגזול את זמנם המוקטט של ה"לתפקידים אלה.

האמונה בעושר

ציליה של תומורת צבאית, שניגנה באי"צ טידון הסמוך, מילאו את האולם המרווח של בית הדפוס. אולם קולו של אלכסנדר ויילף התגבר על המנגינה, הגיע לאזני עשרות חברי הכנסת, המו"לים והעתונאים שבאו להשתתף בפתיחת המפעל — בית הדפוס הגדול ביותר בארץ, דפוס ישראל, בו הושקע כרבע מיליון דולאר.

כשאמרתי לידידי שאני עומד להשיקע חלק מכספי בארץ, אמרו לי שאני משוגע, סיפר אלכסנדר ויילף, גבה הקומה ובעל הי עינים החומות. "אמרתי להם — לא איכפת לי שאפסיד את הכסף. אני עוד צעיר, אם אפי סיד את הכסף ארוויח אותו מחדש. ואם לא, לא יהיה גם כן כל כך רע. אסתפק בפחות." אחר סיפר ויילף מדוע עשה בכל זאת את המעשה: הוא הקדיש עשר שנים מחייו ל עבודה למען ארץ ישראל, תחילה לימן הועד האמריקאי של פיטר ברגסון (הילל קוק), ב פעולה למען הקמת צבא עברי, בעזרה למח תרת ולהפעלה. "לא חבל לי להפסיד כסף," אמר, "אבל חבל לי להפסיד את השנים והי מרץ שהשקעתי בארץ זו. לכן אני מעונין שיצא מהנה מכל הענין הזה, מן הארץ הזאת. ואני מאמין שיש עתיד גדול למדינה — רק תקום בה רוח חדשה ונועזת."

שמואל מרלין, חברו של הלל קוק בועד האמריקאי שפרש מכסאו בכנסת (תנועת הי חרות) כשהתאכזב מפעולותיה, איש אמונו של ויילף, הוסיף אחריו: "איננו מאמינים שהארץ צריכה להיות עניה. אני מאמין שהיא יכולה להיות עשירה ומשגשגת."

נוסף להשקעה האמריקאית הושקעו גם 150,000 ל"י על ידי משקיעים ישראלים. הראשונים היו קבוצה של פעילי אצ"ל-חרות אשר קירבה להם לאלכסנדר ויילף ופעילותו בארצות הברית. הגורם השני: אורנע, קבר צת ותיקי ההגנה שהחליטה להתארגן על בסיס מסחרי, עסקה בין השאר במחסני ערו בה, אולפני הסרטה. מתכנס, בצפון תל-אביב, מול הנמל, שופר והותאם לצרכי הי מפעל היצור.

הזנה חיונית לדבורים

סוכר ירוק או סוכר אדום היא הבעייה בה מתחבטים שלטונות הפיקוח על המזונות שי נדרשו להקציב סוכר ל-32 אלף הכותרות הנמר צאות בארץ והמפיקות כ-500 טון דבש לשנה. להפקת 17 קילו דבש ממשפחת דבורים ממוצעת ורושים תשעה קילו סוכר הנמסרים

דשים היה חשש כי הסוכר האדום יעובד לממ תקים והגיעה השעה להחלטה נוספת: צבי עת הסוכר בצבע ירוק.

חיפה

"לא איכפת לי למות!"

פעם היתה משפחת דגלוש כל יכולה בעיר חיפה הערבית. רכושם כלל רובעים שלמים של בתי מגורים ובית-החרושת הגדול ביר תר לעראק. בינתיים קמה מדינת ישראל ופי ני הדברים השתנו.

השבוע, במוצאי שבת, ישב סברי דגלוש, מרכיב משקפים, בעל שערות מלבינות בר כות, הצולע בגולו הימנית, בבית-הקפה דולפין ברחוב העצמאות, חיפה. אלא שסברי עדיין זכר את הימים כאשר בית-הקפה דולפין עוד נקרא בית-הקפה אדוארד על שם בעלו הנוצרי ורחוב העצמאות היה ידוע כרחוב המלכים.

הוא ישב בבית-הקפה ושתה כוסית אחר כוסית של עראק. בהיות נפשו מרה עליו (אשתו ובניו ברחו בעת כיבוש חיפה ולמ רות כל השתדלותו החוזרים עדיין נמצאים מעבר לגבול) הרים את קולו וזעק: "איזה חיים אלה, יה אלה! כל מיני אנשים מברי אים לארץ — זונות, כלבים, רועי זונות — אבל את אשתי והילדים שלי מאשירים שם כמו כלבים!"

הברו, אף הוא ערבי בן משפחה עשירה (הנמצאת בארץ) הגיד את ראשו בהבנה עמוקה. המלצר שעמד ליד הבאר אף הוא ריחם והבין — אשתו וילדיו נמצאים בלב נון.

אולם מרחק מטר, ליד שולחן קרוב, ישבו כמה אנשים שלא הבינו אל נכון את דברי סברי. היו אלה דוד, מרוקאי שחור, רוה ויפה, בעל שערות מבריקות מתחת לכובע מלחים שחור, חבר וחברה. הם חשבו שי הדברים (ווגה, רועי זונות) היו מכוונים אליו הם. וכגבר המכבד את עצמו לא יכול היה דוד לסבול כי יכנו את בת-ליותו וזנה. הוא ניגש לסברי ושאל אותו כיצד מעיו הוא להשי תמש בלשון זו.

סברי לא היה במצב רוח להסביר. "אתה ועוד חמישים כמוך אינכם מבהילים אותי. אני שם את כולכם בכיס הקטן!"

דוד סבר אחרת. תוך דין ודברים נשרטה אוזנו של חברו של סברי דגלוש, אולם תוך הריחתה לא שם איש לב לכך. בעל בית-הקפה התערב, ביקש מהצדדים להפסיק את ריבם המפריע לעבודתו ולשמו הטוב של בית הקפה דולפין. דוד הסכים, החליט להכות עד

עוד יכול לעשות לי? הוא פנה לעבר דוד. "לא איכפת לי למות!" בינתיים התאספו מתווכים ועושי שלום לי מיניהם. הם השתדלו להסביר לדוד כי סברי שיכור ואינו יודע את מה שהוא אומר. ואי לו לסברי השתדלו להסביר כי דוד הוא הי שיכור ואין להתחשב באימויו. אולם הכל היה לשוא.

עד אשר מצא אחד הנוכחים את משפט הצדק. הוא לקח את דוד הצדה ובקול משכי נע לחש לו: "אתה צודק. אילו אדם קרא לי רועה זונות הייתי הורג אותו במקום. אולם עלוך להתחשב בעובדה כי זהו ערבי. אם אתה תפגע בו יאמרו שפגעת בו מפני שי ערבי הנהו ולא מפני שהעליב אותך."

בעירית תל-אביב, שילם את דמי הלימוד עבור בנו, והתמ, כיתר הורי התלמידים, על חוזה עם העיריה שלפיה מתחייבת העיריה לתת לתלמידים את ההשכלה המגיעה להם, במקרה זה, להפוך אותם מכונאים בעלי מקצוע.

משך שלוש שנות לימוד שמר יצחק שיני פרוק על חלקו בחוזה, בעוד שעירית תל-אביב שמרה על התחייבותה שלה. בתחילת השנה שעברה ביקרו בבנין החדש ורחב הידים של בית הספר שבה, שהוקם על אמת פרדס ערבי עקור, באיזור התעשייה של תל-אביב ליד גשר ראש-פינה, למעלה מ-400 תלמיד שחונכו על ידי 19 מורים בלבד. כבר אז היה ברור שי-19 מורים הם

תלמידי בית-הספר שבח השוכנים

אלך לצבא!"

דוד חשב כמה רגעים ולבסוף, בהתרגשות, ניגש לסברי. "האיש הזה שיכנע אותי," הוא אמר, "אני לא רוצה שיגידו כי אני שר ערבים. להיפך. כל הערבים הם אחי וגם לא לא אעשה כלום." ובשקט שהשתרר פתאום בבית-הקפה, הת נפלו שני האנשים איש על רעהו והתנשקו.

חינוך

יש אחד באורגוויי

כשבישר משרד החינוך והתרבות בראשית החודש כי מחוסר מטבע זר נסגרה הרשמית סטודנטים לאוניברסיטאות חו"ל, פורסמו גם תוצאות מפקד הסטודנטים הישראליים בחו"ל שהקיפו 900 מבין 1500 הישראליים המשתלמים בכשני תריסרים של מקצועות (בין היתר: טקסטיל, פסלות ורוקחות) ב-14 מדינות זרות.

המסקנה: כל סטודנט שני נמצא בארצות הברית, כל סטודנט רביעי בשוויץ, כל המישי באנגליה או בצרפת. אולם גם נורבגיה, שוודיה ואיפילו אורוגוויי הדרום-אמריקאית והרחוקה לא יצאו ריקם. בכל אחת מהן לומד סטודנט ישראלי אחד. רוב הלומדים מתרכזים ברפואה, הנדסה ומדעי הרוח והטבע כש-16 בחורים מש תלמה ברפואת-בהמות (ויטרינריות) ואר בעה יוצאי דופן חלוציים בבניין-אניות.

אולם שיעור הסטודנטים הישראליים (כולל 2000 אנשי ירושלים ו-1000 אנשי חיפה) לגבי האוכלוסיה עדיין קטן פי חמש מהי שיעור האמריקאי, פי שלוש מהנירוזילנדי, אינו מבטיח עתודות מקצועיות במידה מס פקה, למדינה גבנית.

נדבר רק עם ההורים!

יצחק שינפרנק נולד בגרמניה לפני 18 שנה. כשמלאו לו חמש שנים עלה ארצה עם הוריו, אחותו הגדולה ממנו, הצטרפו למושב רמת-הדר שליד רמתים, יסדו משק עזר ליד ביתם. מאז מחלק אביו של יצחק את זמנו בין המשק ובין משרד הועד של אגודת המושב. בינתיים סיים יצחק את בית-הספר העממי ברמתים, עבר לתמישית תי-כניית בכפר-סבא — אך לא המשיך במגמת גמנסיה, החליט שאינו רוצה להיות חקלאי כאביו, הגיע למסקנה ש,אני רוצה להיות מכונאי טוב כדי לעבוד במקצוע זה בצבא ואחר כך בתעשייה הישראלית, שסובלת קשה ממחסור בעללי מקצוע המכונאות."

יצחק שינפרנק שמע על איכותו של בית-הספר למכונאות "שבח" שליד עירית תל-אביב. בתחילת שנת הלימודים 1949 נסע אביו אל משרד השרשמה של מחלקת החינוך

השנה היה היחס המספרי בין המורים והי תלמידים מגוחך שבעתיים. בתחילת השנה הודיעו עיריית תל-אביב ששבה קלט בשנת הלימודים הנוכחית 600 תלמיד, לעומת 400 בשנה החולפת. היא שכחה לציין שמ-19 המורים שחינכו 400 תלמיד בשנה שעברה, נשארו השנה רק 17. בעוד שמספר התלמי דים עלה במאתיים.

בשבוע שעבר היה המצב בבית-הספר שבח לאחר יאוש. 20 שעות לימודי הכנה לעבודה ומעשית נצטמצמו ל-11 שעות (כולל התעמלות ומקצועות כלליים); מהסדנה החשמלית שי הובטחה לכתת החשמלאות מזה שנתיים ימים, נשארה עדיין הבטחה בלבד. העיריה הפרה את התחייבותיה בחוזה ההדני. ביום א' הראשון לשבוע הלימודים, הפרו התלמידים את צדם בחוזה. בבית-הספר שבח פרצה שביטה שהתפשטה במהירות, הקיפה את שתי כיתות הבוגרים במכונאות ואת שתי כיתות החשמלאות. התלמידים באו לבית-הספר, כרגיל בשעה 7.45 בבוקר, לא נכנסו לכתות, התקהלו על מדרגות הכניסה, במס דרוגות, עד השעה 12.00. משלחת נבחרת של נציגי ועדי הכתות ביקרה במשרדו של הנוך אנוך, סגן מנהל מחלקת החינוך של העיריה, הגישה את עצמותיה: תקן שעות מלא, סדנה חשמלית ולימודים סדירים. אמר אנוך: "עם שבתים לא ניגש למשאומתן, ובכלל נדבר רק עם ההורים!" להורים נא מר ש,המצב יסתדר משך הזמן, יש להטיל את האשמה על חוסר מורים בארץ."

בינתיים פרצה שמועה בבית-הספר שבדעי תה של מחלקת החינוך לגיש את הכתות השוכנות, להגיע את הורי התלמידים להרי שמה מחודשת של בניהם, מבלי להתחייב לקבל את אלה מבין התלמידים, שאינם ב"ת יים". אמר יצחק שינפרנק: "אעזוב את בית-הספר ואלך לצבא, בין כה וכה לא אהיה מכונאי לעולם במצב כזה."

הכפר

החשבון לא היה בדיחה

חברי קיבוץ עין-שמר עמדו מן הצד, ידיים בכיסים והביטו על מאמצי נהג אגד המשתדל להוציא את האוטובוס ששקע בבוץ ליד הדרך. לבסוף עזב נהג אגד את מקומו, ניגש לחברי הקיבוץ: "אולי תעזרו לי לס"

שמואל מרין ואלכסנדר ויילף

חבל לי להפסיד את המרץ..."

סוברי יעזוב את בית-הקפה ולסדר את הי חשבון ברחוב הניטרלי.

שני הצדדים ישבו בסבלנות ליד שולחני תיהם הנפרדים, התכוננו להכרעה על ידי לגימה אינסופית של עראק (סברי) וקוניאק (דוד). "אני לא מפחד מאף אחד," התרעם דוד בהראותו על זרמי ירו הימנית הקטועה. "אני ישבתי תשע עמים בבית סוהר במא רוקו ולא איכפת לי אם ישיבו אותי גם בי ישראל. אבל מעולם לא אסלה שאדם יקרא לי ערס (רועה זונות)!" לעומתו ישב סברי ברוח נוקשה. די לו להידחק בכל צד על ידי היהודים. "מה אתה

לה כתוונה מיוחדת. אך מאז נשתנה היחס בין מחירי הדבש והסוכר, שהיה פעם 1:10 לטובת הדבש והפך 1:30 לטובת הסוכר (מחיר דבש רשמי — 56 פרוטות הקילו בהשוואה לשתי ל"י מחיר קילו סוכר בשוק השחור) הפך עסק החלפת 17 קילו הדבש בתשעת קילו הסוכר למצויין. הפיתוי: לקבל פי שלוש עבור אבטלה במקום השקעת הסוכר תוך עבודה מפרכת.

הפתרון: צביעת הסוכר המיועד להזנת הדבורים בצבע אנילין אדום. החישוב: סוכר צבוע לא יימכר. אך כאשר לא חולק סוכר משך שלושה חר

פחת פרידמן מן החדר. דבורה שמחה, הודי... עה לדודה בניוירוק שהוא יכול להתכונן לעלות לארץ, להצטרף לבני משפחתו, חשבה... מעתה לא נהיה גלמודות יותר, יהיה גבר בבית. ימים מספר לאחר מכן נכנס אל דבורה בנה של משפחת פרידמן, ג'ורג', לביקור נימוסין, דרך אגב הסביר שהוא עומד להתחתן והעיקוב היחיד לנשואיו הוא חדר וש"אם תסכימי להכניס אותי לחדר הורי לש" עבר למשך חודשים ספורים בלבד אני מתחייב לצאת ברגע שתיגמר בניית השוכן שלי."

חשבה דבורה, "המסכן! עד שיגיע דודי מאמריקה, יתחתן ג'ורג' ואני אהיה אשה טובה." ג'ורג' נכנס לחדר, שילם תמורתו 6.250 ל"י לחודש ובאמצע ספטמבר כשנכנס סה אשתו החדשה לדירה החלה תובעת גם חלק במטבח. דבורה היתה מוכנה להסכים

שזה עתה נגמרה, צנחה ארצה עטופת ענן אבק אפור, הרגה את דני כהן, בן השבע, פצעה קשה את מרדכי אחיו בן השמונה ואת יצחק עימי חברים בן התשע. אותה שעה עבד יוסף כהן, אבי דני ומרדכי, כמיש אבנים לבנאי בבניית בית חדש אחר בירושלים, שבר ראשו תוך כדי עבודה מפרכת, מניין לקחת כסף לתשלום שכר לימוד.

צביה, אמו של דני, שכבה אותו רגע ב"בית חולים הדסה א', התאוששה מלידת הילד האחד-עשרה, שראה את אור העולם ויור מיים קודם לכן, תכונה תכניות, מה תעשה במאה הלירות שתקבל מהממשלה, מה, בין היתר, תקנה לדני. האחות בת ה-14, שנהלה את משק הבית בהעדר אמה, דאגה, אם אמנם נתנה די לחם לילדים לארוחת עשר. אך שעה שהאוכל היה

כי, נוסף על זאת, רואים אנו בעין לא יפה את העובדה שמיצרכים קצובים שהיו צריכים להיות מיועדים לעם, מנוצלים ע"י הממשלה ומקומי הנזירות הסקרפיה והדולארים לטובתם האישית של המקומים עצמם, לרעת העם."

הקטיגור, צבי שש, מעורכי עתון חרות לה ליברטה ישראלית פתח את נאומו בחוות דעתו כי עם הספר (ישראל) הפך לעם ספר החלשים ומקבצי נדבות.

על הצעת החלטה זו התוכחו משך שלוש שעות, בשפה אנגלית (גרועה), 200 גברים ונשים, בני כל המעמדות, שהתכנסו באולם בית החלוצות, תל-אביב, להזמנת ג'רי מלמד, קצין התעמולה של חברת הסקרפיה, בחסות מועדון ה-111, חוג דוברי אנגלית תל-אביביים. התוצאה: בעד הסקרפיה: 37. נגד: 57.

תאונות

ביסך הכל, דיסה הרוכה

צירלי כוהן הוא איש ברי-מזל. יש לו אשה צעירה, תינוק בן שנה ודירה בת שני חדרים עם כל הנחיות בקומה השנייה של בנין עמודים חדש ברחוב ז'בוטינסקי 75, תל-אביב.

בשבוע שעבר כמעט ונשאר צירלי נקי מתינוקו, שני החדרים, כל הנחיות. הוא יצא מהבית עם אשתו בשעות אחר-הצהריים המוקדמות: כוהן הקטן נשאר בעגלתו באחד החדרים. הוא ישן שינה עמוקה; דיסה שנתבלשה במטבח המשיכה להתבלש, אחד מברוי של תנור הבוטגו נשאר פתוח.

בשעה חמש לערך טירטרה מרכזית הטל-פונים בתחנת מכבי-אש ברחוב בזל: "חושו, בואו מהר לז'בוטינסקי 75, חושך אצלנו, לא רואים דבר והסירחון גדול!" התורגי שרגיל לסיפורים טלפוניים מעין אלה, שאל: "איך מגיעים לז'בוטינסקי 75, ה'ה'?" "סע ישר ואחר כך שמאלה," הסביר אחד משכני הבית.

סילו-עשן סמיך פרץ מחלון הקומה השנייה כשהגיעו הכבאים למקום. סולם הורד מעל המכונית, הושען על הגזוזטרה. כעבור שניות מעטות פרצו שני כבאים מבעד ל"תמרות עשן צורב, דרך המסדרון אל המטבח, כשהשעול שם מתנחן לגרונם. אמר אחד הכבאים, תוך כדי השתלטות על ברו הגז הפתוח והחלפת ד"תחמוצת הפחמן הדחוסה בורם חמצן מבחון: "טוב שאין נפש חיה בדירה — זהו מות מהיר ובטוח." אותו רגע נשמעה יללת תינוק חנוקה. בנו של צירלי, בן השנה, היה מונח בעגלתו, כשהוא נושם בכבדות עשן צורב. הכבאי תפס את הילד, הוריד אותו דרך הסולם לאויר הרחוב. כשאבא ואמא אותו שבו הביתה עמדה הדירה על מקומה, הקטן שיחק בעגלה. אך הדיסה על הכיריים היתה תרוכה.

חוב אותו מכאן?" הוא שאל. "פנה לטרקטוריסט," ענו חברי הקיבוץ. הנהג פנה לעבר המוסך וכעבור כמה דקות הופיע עם טרקטור גדול. הוא התישב חזרה ליד הגה מכוניתו והטרקטור הוציא, בקלות מפליאה מן הבוץ. הנהג נפנה בידו, המשיך בדרכו.

כעבור כמה ימים נתקבל במשרד אגד בח"דרה חשבון מאת מזכירות קיבוץ עין-שמר. החשבון: עבור שימוש בטרקטור, דלק, שעות עבודה של הנהג הטרקטור. חברי אגד במקום חשבו שזו בודאי בדיחה, לא ענו.

כמה ימים אחרי כן, בהצטלבות הכבישים מעפולה ועין-שמר, תנה אוטובוס של אגד שהוריד נוסעים. מאחוריו התקרב טרקטור של קיבוץ עין-שמר הסוחב אחריו עגלה עמוסת צנורות השקאה. הנהג הטרקטור נסע במהירות, קצות הצנורות ששפפו את אחורי האוטובוס, עקמו את השלד.

מיד קמה צעקה גדולה, הנהג ותריסר נוסעים ירדו מן האוטובוס, התכופפו, בדקו, העריכו את מידת הנוק. לעומתם ישב הטרקטוריסט על מושבו, הסר סבלנות. "אין לי זמן לבזבז כאן," הוא אמר לחבר אגד. "גם אם תעכב אותי אין לי כסף לשלם לך. סע לחדרה ושלת חשבון עבור הנוק לקיבוץ עין-שמר."

ואמנם נתקבל כעבור כמה ימים חשבון אגד בעין-שמר. אלא שחברי עין-שמר הראו נימוס מסחרי במידה החסרה לחברי אגד. הם שלחו מכתב לאגד בו הם מודים על קבלת חשבונם ומודיעים להם כי ניכו את סכום הנוקים מהסכום המגיע להם עבור משיכת האוטובוס.

דרכי חיים

תפוח-זהב היה רקוב

פעם יכלו דיירי רחוב לבנדה, תל-אביב, לעשות ברחובם כאוות נפשם. אולם מאז נטל הכביש הרחב המחבר את כביש חיפה לכביש ירושלים הפך רחוב לבנדה עורק תחבורה ראשי ההומה מכוניות בכל שעות היום.

אחד הדיירים הצעירים שמצב זה העיק עליו, כנראה, החליט לנקום את נקמתו הפרטית. בעבור מכונית פרטית בשעה עשר בערב השליך אל תוכה תפוח-זהב. הנהג עצר את מכוניתו בחריקת-בלמים, קפץ החוצה, התנפל על ילד רוכב-אופניים שעבר במקום, נתן לו שתי סטירות לחי שמלצלות.

מיד קמה צעקה גדולה וילדים החלו זורר מים מכל הבתים מסביב. "גהרוג אותו! נשבור לו את הראש, את המכונית, את הח' לונות, את העצמות!" בינתיים התערבו כמה עוברי-אורח מיר-שבים בדעתם (מפני שהיו יותר מבוגרים).

צביה ויוסף כהן עם דני השני

1008

גם לזה בתנאי שיורגי יחתום על התחייבות שיעזוב את הדירה בהתאם להבטחתו המוקדמת אמה דבורה: "אני לא נותנת את המטבח." קערת מים חמים. דבורה לא הגישה משפט נגד שכנתה (אני לא אוהבת משפטים וסקנדלים). כתמורה לענותה החל החלק ה"שני של ביתה במימון שיטתי של חייה והיי הזקנה: יריקות בפניהם, מניעת כניסתם לחדר האמבטיה על ידי נעילתו, תפיסת מרפסת המנוחה של הזקנה והקמת רעש בשעות הלילה המאוחרות. אז כבר הרגיש ג'ורג' את עצמו כדדי קבוע בזכות, נעשה לכם כל כך הרבה צרות שאתן תעזובנה את הבית," היה צועק אל דבורה. דבורה פתחה, השכיחה את החדר השני ללוג, כדי שלא תהיינה היא ואמה בודדות בבית. הן עברו למרפסת הסגורה. המריבות נמשכו עד אשר החל ג'ורג' לאחר בתשלום שכר-הדירה ולבסוף אף אחר חודש חמים, טען ששילם עבורו. כשפתחה דבורה וביקשה את שכר-הדירה שפכה עליה הגברת פרידמן דלי מייכביסה וכשביקשה להיכנס לחדר האמבטיה הנעול כדי להתרחץ טרם צאתה את הבית, שפכה עליה גברת פרידמן קערת מים חמים.

האשה יצאה מחדר האמבטיה כשבידה קרש גדול, "הפעם אני אהרוג את שתיכן!" הן ברחו וסגרו את עצמן במרפסת הסגורה. בן אותו יום התפרץ אליהן ג'ורג', "אני הורג אתכן היום!" דבורה צעקה לעזרה, ג'ורג' ברח. כחמש פעמים חזר ונשנה הדבר, עד אשר ברהה דבורה מן הבית, הגישה משפט נגד שכניה.

השבוע עמדו שני הצדדים נוכח שופט הש"לום שהקריא את פסק הדין: מאה לירות לדבורה ומאה לירות לג'ורג' פרידמן, ערבות להתנהגות טובה משך שנה. אמרה דבורה: "הם נשבעו שבועת שקר, עכשיו יהיה גרוע בבית ממה שהיה עד כה, ולי אין כסף לשכור עורך-דין."

הארץ

פר מאוישר

בנימין בן נחמיה ברזאני, בן 122 פרות מארצות-הברית (הארץ)

השחר שאחר

פעולה נרחבת לביקורת חייבי גיוס החלה הבוקר בשעה 5 בערב (מעריב)

יהודה שטרן, עכו

עדיין בתיק, נמעך גופו של דני תחת גושי בטון כבדים.

לאחר יומיים חזרה צביה מבית החולים, כשבדורעותיה תינוק ולבה נקי מכל חשש לאסון. בהתקרבה לבית, קמה כל המשפחה מהרצפה שם ישבו שבעה, נעלו נעליים, הע' מידו פנים עליונים, השתדלו לא לתת לה ל"הרגיש את אשר אירע. צביה היתה נבוכה. "מה יש? למה כיבדו אותנו כל כך הרבה אורחים? מה התהרגשות? הלא כבר הבאתי אחד-עשרה מהסוג הזה!"

למחרת התקיימה ברית-המילה. הבעייה של שם לתינוק, שהיתה נתונה במחלוקת, נפתרה בצורה טרגית: היה מקום לדני.

משפט

"אהרוג את שתיכן!"

"איפה הצדק? אדוני השופט," שאלה דבורה שלוסברג, בת 42, קטנת-קומה וצמוקה, כשהיא נרגשת, מפרכת אצבעותיה ודמעות שמות מתנחן לגרונה. גם שופט השלום יוסף בן-חנוך, היה מעוצבן. לפניו עמדה דבורה, שטענה לצדקתה בלי עזרת עורך-דין. מולה נוכח שכנה ג'ורג' פרידמן בן ה-28, כשעורך-דין הביא את טענותיו לפני השופט. דבורה שראתה עד מהרה שלא יעלה בידה להתנצח בהצלחה לעומת מקצועיותו של עורך-הדין, נעשתה נרגשת ועצבנית מרגע לרגע. היא הבינה שלא תוכל לבטא את כל רחשי לבה על העוול שנעשה לה, במעמד הרשמי של בית-המשפט, מבלי לפגוע בסדריו.

בבית יהיה גבר. הדבר התחיל כשר-בורה ואמה הזקנה, לאה שלוסברג בת ה-82, שגולדו בליטא והגיעו ארצה מאמריקה, עם פרוץ מלחמת העולם. עזבו את דירתם ברחוב דיונוף, תל-אביב, מפני ש"אנשים אמרו לנו שזהו המקום המסוכן ביותר בעיר בזמן ה"פצצות," השקיעו 600 לירות בבית קטן, ישן, בשכונת עולי פולגיה שבקצה החולות בבתי-ים.

דבורה ואמה היו בודדות בבית הקטן ש"הכיל שני חדרים, מרפסת סגורה, כל הנזירות. הן השכירו את החדרים למשפחה, ש"ברחה מהמקום מיד עם שריקת קלעי הערבים הראשונה בתחילת מלחמת השחרור.

אז קיבלה משפחת פרידמן את החדר ש"נעזב, תמורת 6.250 ל"י לחודש, ודבורה ואמה הסתדרו בחדר השני ובמרפסת הסגורה. בראשית יולי שנת 1950 יצאה גם מש-

ההצבעה נגד הסקרפיה בבית החלוצות

עלבון

אסונות

בעיית השם נפתרה

"ממילא כבר איחרנו לבית הספר," החליטו ארבעה ילדים לבתכם לתלמוד-תורה בזכרון-יוסף, ירושלים. "נלך כבר לקנות גם גלידה!" בפינת רחוב אגריפט, בדרכם לקניוסק, התמוטטה בקומה העליונה של בנין חדש גזוזטרה

* בשורה הראשונה: במרכז, עמוס קינן (עוזי של הארץ). ראשון מימין — ירוחם כהן

"מה כל העניין?" שאלו. "האם זה אסון כל כך גדול אם זורקים עליך תפוח זהב?" "לא, זה לא אסון, האסון הוא שזרקו תפוח-זהב רקוב!"

מוסר

לשוללים רוב:

"הממשלה תבטל מיד את כל הרשינות להיקמת הנזירות סקרפיה או הנזירות דולארים, כי הן עלבון ליושרנו המוסרי והאנושי כעם רציני.

מרוץ מכוניות לא רוצה בוטנים

אדם מגושם ובלונדי שיער צעד סביב מסלול המרוץ הנטוש בהעריכו את זיפותו בעין מומחה, ובחושבו את נטיית סיבוביו, הוא קבע לעצמו כל חור ומקום רך, שלולית שמן ותל בוך היכולים להפריע לצמיג גומי חם הטס במהירות העולה על 160 ק"מ לשעה. מלווין (טוני) בטנהאוזן, נהג מכוניות המרוץ הנלהב ביותר של ארצות הברית 1951, חיכנו את מרוצו הבא.

לפני שבוע היה בדרכו להשיג את אות הכבוד החשוב ביותר לחובבי מרוץ המכוניות בארצות הברית: את טבעת ההילומים של האליפות הלאומית המוענקת מדי שנה על ידי אגודת המכוניות האמריקאית למצטיין בסידרת שלושה עשר המרוצים.

אחר התחלה בלתי מוצלחת, בהגיעו תשיעי במרוץ הראשון, רכש טוני את מכוניותו של מנצח המרוץ הראשון שנפצע כעבור ימים מספר והחליט להשיג את שיאו בעזרת המכונית החדשה והגדולה, הצבועה כחול וצהוב. בהיותו בעל סוכנות למכירת מכוניות הוא יודע את חשיבות המכונית וחושב כי ידעו מושלמת במכונאות וחבר עוורים מוכר שר דרושים לאדם היושב ליד ההגה.

במרוצו השני הציג כיצד מתבצעת עבודת הצוות שלו: בהתכוננו למרוץ על מסלול רך וספגני, לא נכשל כשלבסוף עלה על מסלול שהפך יבש לחלוטין, נסתייע במכונאי הפרטי שלו, שדאג לשנות את שיעור ההילוכים שלו ואיפשר לו בכך לזכות, בקלות, במרוץ.

השיטה לא היתה טובה. 13 שנות הסתכלות ממושכת במרוצים של בעלי מכוניות אחרות הפכו את טוני לרץ מושלם. במרוץ הראשון, מרוץ נערים, חשב כי מספיק להוריד את המכונית האחרות מהמסלול. הוא ניסה שיטה זאת, התהפך, נפצע בראשו ושוב לא חזר עליה.

מאו, אחר שלוש צלעות שבורות, שבוע תפירות בשפתיו, זרוע שבורה, שתי רגליים כחיות, מיצע כ-40 מרוצים בשנה, בהצטיינו לראשונה לפני עשר שנים כשהחל מרוויח יותר מעשרת אלפים דולאר לשנה מהכנסות

חבל וכדורעף אך מה להם ולאחלטיקה קלה? תמהו המשתתפים. אפרים (פרויקה), קצין האימוץ הגופני של הנח"ל שהשקיע את מיטב מרצו כדי שאנשיו ישיגו מקסימום של נקודות, סבר אחרת. עמלו לא היה לשוא והנח"ל זכה בגביע האלוף צבי איילון ב-75 נקודות בהשוואה ל-64 נקודות ההדרכה. הפיקוד שארגן את התחרות, בו נקבע כל הישג כשיא יסוד של הצבא, פיקוד המרכז,

השוער השכרי אוהב נידסון והסמופר השכרי בולמים התקפת יומנה מרימוביץ המחזה: ישראלית

הצטיין בארגון המוצלח אך היה האחרון בין צוברי הנקודות, באספו שלוש נקודות בלבד שהושגו כולן על ידי קצין המשטרה הצבאית רב-סרן אריה (ארלה), ששמע על התחרות ויזם ימיים לפני עריכתו בלבד ונהפגה אליהן מניסיון קודם וטיפולו בכבוד צעיר, משה בן ארבעה וחצי החודשים.

תפקידו בטהון וריצה. אריה (ארלה) בן 26, הוא יליד תל-עדם שעבר עם משפחתו לפתח-תקופה, בה התאמן בכדורגל וריצה

את נחיתת הדאון ושהוסיף בכך כתמי צבע למחזה הטכניקולור של מפגש הקבוצות. במחצית השנייה התרומם המתח והקהל עמד פעמים רבות על רגליו כשהבלונדים השבריים רצים כשדים בכל פינות האיצטד. להקת מפציעיהם החלה יורה לעבר השער וההגנה המכבית הרועמה במבחן קשה. הבלונדי הישראלי הצעיר, יוסף (יוסקה) גולדשטיין, לא חסך בכביטות לשער והכריח את אוהבי

כדורגל שייע לא הושיע

כעשר דקות לשעה שלוש ישבו שתי רבבות צופים, ביניהם חיילים ושוטרים רבים בשקט על מקומותיהם המסומנים באיצטד רמת-גן והיכו להתחלת משחקם הראשון של השבריים. אפילו אוהדי מכבי המושבעים הת-

ערכו לטובת השבריים. הסדרנים האדיבים הפנו את הקהל למקומות המיועדים כשהלום אוהדי הכדורגל לראות משחק כדורגל מושך בשקט ובנוחיות התחיל מתגשם. בשעה שלוש בדיוק הבהיקו שלושה צבי עים באיצטד התגיגי: אדום (חולצות השב"ד), כחול (חולצות התל-אביבים) וירוק (הרשא הקצוץ והמטופח). המסורת של מסי רת פרחים התמיהה את הסקנדינבים המנוממים והמושמעים שלא ידעו מה לעשות עם הפרחים שהופקדו בידיהם על ידי אנשי מרכז מכבי, העבירו ליד ראש קבוצתם.

שחקני מכבי תל-אביב נראו כנוסים לעור מת הענקים השבריים מדיוורגדן ולמרות שפירוש שם מועדונם הוא גן-חיות (מועדונם נמצא במחנה גן-חיות בשטוקהולם) גילו הבלונדים הגבוהים מנהגים אנושיים ביותר. **השער הבלתי-מישוער.** עם שריקת התחלת המשחק מפי השופט, סרן מקס שניי-דר, נצמדו 40 אלף עינים לארחים, אנשי הקבוצה הרביעית בליגה השברית הראשונה. **ההליטי כמה נחמד הרץ המרכזי הבולם, ברנרד אנגרינו!** התפעלה אשה אחת. אך שכנה הפריעה: **"אל תביטי כמה הוא נחמד, התבונני כיצד הוא בולם את כל ההתקפה המפורסמת של מכבי!"**

אולם 15 הדקות הראשונות של המשחק איכזבו את הקהל בכל זאת: **"עם גוף כזה היית עושה הרבה יותר!"** קבע הרץ המרכזי של אחת הקבוצות הפתחתקואיות שהשתתף כאשר השבריים התחממו ונדלקו כמו הפרי-מוס, תוצרת ארצם, הדורש לפני דולקו את התלקחות המנגנון. הם החלו עובדים כמכונה חוקפת ומוחצת כשתשעה משחקניהם עולים לתמוך בהתקפה ויורדים להגן על השער. הם הוכרחו לשמור קצת על קצב המשחק המהיר וזכרו זה החזיר את קבוצת מכבי תל-אביב לימי זוהרה.

חמש דקות לפני סיום המשחק חלו השברים במחלה הישראלית: חוסר בעיטה מס-יימת לשער. צירופיהם עד לתחום ה-16 היו נהדרים אך הם לא ידעו לתרגם את התקפור תיהם לשפת שערים.

אברהם (אברמלה) בנדורי שלח את עצמו לדשא והקים את קהל המסתכלים על רגליו. **"הוא כבר יותר טוב מחודורובו!"** התפעל צב פה אחד. אך כשהשבריים התקדמו לשער מכבי היה אברמלה פוץ מדי, יצא את שעריו. התלוץ המרכזי של השבריים, גיוהן אריקסון, שלח את ראשו ונגח הכדור התגלגל לשער המכבי ונענע קלות את הרשת. **"איזה שער טפשי!"** צעקו אלפי צופים כשהשבריים עצמם הופתעו ורצו הבלתי מבעד לשער.

השבריים ריצו כשרים. דקה לפני סיום המחצית הראשונה נשמע זמזום דאון מועדון הטייס 201 אלף זוגות העיניים התרוממו למעלה ונוכחו בהפתחתן של שלוש רגשות צבעוניות, אדום, צהוב וירוק, מרובה שהי בידו צעיר שעמד במרכז המגרש והכווין

רביסרן אריה (ארלה) המקצוע: שוטר ספורטאי

מירוציו. לקראת המרוץ הסופי בשבוע הבא החל מתאמן במיוחד בהקפידו, בהתאם לאמונותיו התפלות, כי המסלול יהיה נקי מבוטנים שפוצחו על ידי צופים, כי איש לא יצלמו לפני המרוץ וכל דבר בעל גוף ירוק לא יופיע בשטח.

טבלת הליאה הראשונה לכדורגל			
קבוצות	מש' חס נקוד'	מש' חס נקוד'	נקודות
הפועל ת"א	4	2:10	7
מכבי ת"א	5	5:21	7
בית"ר ת"א	5	5:13	7
הפועל פ"ת	3	1:14	6
הפועל חיפה	4	3: 8	5
מכבי פ"ת	2	2:10	4

צה במכבי הצעיר. מתוך אהבה לריצה החל מתאמן בריצת 800 מטר, אך עבר ללימודים חקלאיים במקוה-ישראל שנטשם כעבור שני תיים לשם שירות כנוטר. מאז (1943) לא פשט את המדים אך הספיק להצטיין בכדורגל ב"הפועל פתח-תקופה.

באחת התחרויות משך ארלה, שהפך רץ ימני, את עין מאמן הפועל באתלטיקה, מרדכי מגלי, שהחליט לאמנו בריצה ושמה להישג גיו (800 מטר — 2:07 דקות).

בין תפקידו בשחוני למשגו הספיק ליטול את המקום הראשון בריצת 400 מטרים בימי הספורט המפורסמים מרוץ השליחים 100x4. ברחובות ולחזור על הצטיינווה גם באליפויות הצבא כשהגיע לגמר ריצת 100 מטר והצטיין בשישיית מרוץ השליחים 100x4.

אולם מלבד זכותו את פיקודו בשלוש נקודות היחידות הספיק אותו שבוע גם לחוג את יום הולדתו ה-26, את השנה השלישית לנושאו ואת כניסתו לשיכון צבא הקבע.

גילסן לשלוח את ידיו הארוכות ולמתוח את שריריו כדי לחלץ את שער השבריים מסכנה. ההתקפה המכבית נכשלה על ידי הגנה שברית איתנה ששמה לאל את כל המאמצים להשוות את התוצאות. אחר פציעתו של יונה פוקס, המסוכן שבין חמשת חלוצי מכבי, נפגמה התקפת התל-אביבים וכאשר מגורות המכוניות שחלפו בכביש הקרוב לאיצטד החלו דולקות הספיק דיוורגדן להטיל את השער השני לרשת מכבי למרות להטוטיו התוקפניים של יהושע (שייע) גלור.

"מתי יבוא גלור?"

כשמכבי תל-אביב שיחק בעונה שעברה ב"תורכיה עוררו מבצעי היחיד של יהושע גלור, חלוצו המרכזי, התפעלות כללית והוא הזומן לשחק שנתיים בקבוצת פנרבחציה האיטטני-בולית.

גלור התחמק מהפצרותיו הרבות של מנהל פנרבחציה ודחה את ההצעה. בחוורו ארצה היה ברור שהפרשה נסתיימה.

אולם הרושם שהשאירו התפרצויותיו של גלור טרם נמחה מלבות אלפי הצופים התורכיים שחזו במשחקיו וכשנפצע החלוץ המרכזי כזו של פנרבחציה, סובחי, החלו רוחות שמועות על ביאתו של גלור, כדי למלא את מקומו של הפצוע.

שלושה מכתבים רצופים למערכת שבועון הספורט של המועדון שאלו, **"מתי יבוא גל?"** בלי שאיש יטרף לפרש איזה גלור, דבר המעיד על פרסומו התורכי.

מערכת פנרבחציה שלא פקפקה כי מקומו של שחקן הנבחרת הישראלית הוא בשורותיה, השיבה קצרות: **בעתיד הקרוב.**

אתלטיקה קלה לא רק חרישה וזריעה

איצטד המכבית בתל-אביב הפך מגרש ספורטאי נתון לרשות אתלטי צה"ל שהשיח תתפו באליפות הכלצבאית הראשונה בארץ לטיקה קלה של פיקודי היחלות צה"ל. כבר זמן רב (לדברי הותיקים — 17 שנה) לא נמצא האיצטד במצב כל כך מטופח. תמיד הייתה חלקת האדמה ליד הירקון מוזנחת ופרוץ צה כשהמסלולים הבלתי תקינים מונעים אפילו שרות אימוץ מהאתלטים.

המאמן סבר אחרת. שני ימי התחרויות לא הביאו הפתעות רבות: אברהם גרין, אתלט מכבי תל-אביב שגויס למילואים, ניצח על 150 אתלטים שתחרו ביניהם להשתתף הבכורה ב-15 מקצועות, בהסתייעו בסרון מניחם, מפעיל מכונת התחרויות בצבא.

בתחלה נראה כי פיקוד ההדרכה הצבאית יזכה באליפות ביתרון גדול, בגלל כוכבי אגודת אורחיות, השייכים אליו. אולם עוד לפני סיום התחרויות נתברר כי פיקוד הנח"ל מורכב מלרות שאיש לא רצה להאמין בכך. הם טובים בחרישה וזריעה, אולי אפילו במשיכת

איש לא נפל במקרה

הפעמון צילצל. פנינה זלצמן, הפסנתרנית הצעירה, ניגשה לדלת. "שמך פנינה זלצמן? יש לך אח בשם יאיר? כן? הוא נפצע. קצת לא באופן רציני. איננו בסכנה, הוא עלה על מוקש. הרגל הימנית פצועה. את ודאי רוצה לראות אותו. הוא ביקש לא להודיע להורים. מוטב שלא תגיד להם כלום."

פנינה עלתה על גיפ, נסעה רומה. הדרך הייתה ארוכה מאד. אט אט, תוך כדי נסיעה, שמעה מה קרה: יאיר עלה על מוקש, היה בהכרה מלאה. אך לא היה טרנספורט. קרה אשר קורה, מטבע המלחמה, להרבה חיילים בחיל-הרגלים: הוא הגיע במאוחר לבית-החור לי. שם כבר היה צורך לנתח, לקטוע רגל. בבית החולים לא ניתן לה לגשת לאחרי האחיזה הסתירו אותו. מה יש? הוא מקבל זריקה, ניחמו.

אולם האחות הראשית אמרה את האמת: יאיר זלצמני היה במצב של גסיסה. לא היתה תקוה רבה שיעבור את הלילה. "יאיר התאהב בכינוי. יאיר זלצמן היה רק אחד מרבים. אולם כשמדברים על רבים נוטים, לעתים, לשכוח שכל אחד מן הרבים האלה היה אדם בפני עצמו, בעל תכונות אישיות, כשרונות אישיים — עולם בפני עצמו."

תכונות המיוחדת של יאיר, תכונות אחרות, היתה הנטיה למוסיקה. בניגוד לאחותו הפסנתרנית, התאהב יאיר בכינוי, אף כי מטרותו הסופית הייתה להיות מנצח. בנובמבר 1947 נסע לצרפת ללמוד. הוא היה הכל מימי דר כשורה, היה משתלם משך כמה שנים, חזרו כנר אך מנצח, מפלס קצצמו דרך לקאר יירה. במרוצת הימים היה שמו מתפרסם: עוד כשרון צעיר, יליד הארץ.

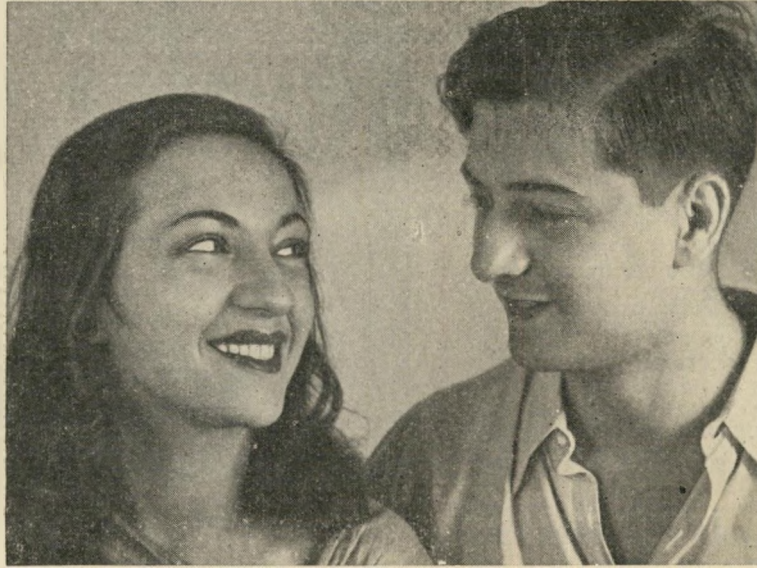
אלא שכעבור ימים ספורים שמע יאיר, איש הגדנ"ע מגיל 14, כי המלחמה פרצה בארץ. מחשבתו הראשונה, כמחשבתם של רבים אחרים: ללבוש את כובע הגרב, להתגייס. אולם הסוכנות היהודית מצאה לו תפקיד אחר: היו דרושים מדריכים, יודעי צרפתית, שיוכלו להכין מתנדבים בצרפת. יאיר נשאר במרסייל, עסק באנשי הגח"ל. אולם הוא נמ' שך לשדה הקרב. לבסוף ניתן לו לבוא. הוא שמע שחסרים אנשים בנגב, התנדב לשם. כמפקד-כיתה בביר'עסלוב, בנגב הדרומי, יצא לשליחתו האחרונה.

במדריד, טיפוס הפוך. השפעתו של תפקיד על צעיר כזה היתה מזוהה. בדרך כלל היה מפורז — יוצא לקנות משהו בחנות המכולת ומגיע לצפון העיר, מבלי שידע לשם מה יצא מן הבית. היה חסר לו מושג הזמן. אולם יאיר, מדריך הגדנ"ע, היה טיפוס הפוך: דייקן, יודע את תפקידו. "לא יודעים לירות. יוסף סימבול, בן פתח-תקוה, היה כמעט טיפוס הפוך. איש הפועל. בן משפחת פועלים, היה מחונן באופי עמדיים."

המשרת הצעיר

אחר שסיים שנת לימודים אחת באוניברסיטת טת לונדון החליט יצחק ארזן, מפקד הפלי"מ"ה שהפך סטודנט לכלכלה, לעבור לאוניברסיטת אוקספורד, החשובה והמכובדת בארץ גיברסטיאנגליה. למרות שכחניך בית-הספר הקלאי על-שם כדורי חסר תעודת בגרות מתאימה, הקלה הנהלת האוניברסיטה בקבלתו, תוך התחייבות הסטודנט שהיה אלוף-תפקוד לעמוד בבחינות השלמה משך שנת הלימודים.

שנתו את משכורתו הירודה של מלך אנגליה, ג'ורג' השישי (המסתכמת ב-410

יאיר ופנינה זלצמן שליחות אחרונה

אלף לירות) גילה עיתון אנגלי גילוי מעניין: את הוצאות ניקוי החלונות שבחיות ארמון המלך, בקינגהאם, נושאת הממשלה הבריטית. אך הוצאות ניקוי החלונות הפנימיים מכוסות מכיס המלך.

במות המלכה עמליה בת 86 בצרפת, לא זכרה כמעט איש. אך יודעי דבר זכרו כיצד הצילה, בהיותה מלכת פורטוגל, את חי בנה כאשר הכתה בזר פרחים מכות נאמי גות מתנקש שהרג את בעלה, בכורה ועמד ליתול את חי בנה השני ברצח 1908.

בקבל מוכר הראל, מלכת היופי, מכתב ממעריץ אלמוני בארצות-הברית נתקלה בכ"קשה לא רגילה לגבי מלכות יופי: המעריץ ביקש לשלוח צעצועים וציוד לגן-ילדים. ה"הסבר: מקצועה של מלכת היופי, גנת. בעלות זמון (הלווחות הגנוזים) שניאור לישראל, החליט להעביר לחיילתו הנאה ב"מתין גם את שני בניו: את בכורתו רב"

אתם לא יודעים אפילו לירות! גם יוסף סימבול * מת כאשר היה צריך למות: כשנתקלה השיירה האחרונה לירושל לים בכביש הישן במארב ערבי בשער הגיא, טיפס בראש כמה מתנדבים על הגבעה התלור לה כדי לנתח את עורף הערבים, נורה ונפל. המחיר האמתי שישולם, הספרים המוצאים על ידי המשפחות לזכר בניהם, את דים מבין רבים, הם טראגיים לא רק מפני תוכנם, אלא בגלל עצם הופעתם. שלוש שנים אחר שנפלו הבנים עוד מתחבטים ההורים בשאלה: כיצד להנציח את בניהם. הורים רבים מרגישים את הצורך לעשות משהו פן יישכח בכלל שבנים אלה היו חיים איפעם, שנפלו ולשם מה נפלו.

* נר זכרון ליוסף סימבול — בהוצאת המשפחה — 123 עמודים.

קדוריה, רקדנית האופירה הניו-יורקית ואת בנו החימאי יעקב. אולם כאשר שלטי גות ארצות-הברית בקשו את הבן לעבוד במחלקת האנרגיה האטומית של אוניברסיטת קליפורניה נאלץ להסתפק בכבודה הרקדנית שת עלה ארצה עם סיום העונה הניו-יורקית. בהגיע ארצה הפסל ג'וזף ריינולדס, שהתפרסם בפסליו ובתכניתו לפסל את מאת גדולי הדור, נודרו ירושלימה, קבע את הפסל הישראלי המתאים למאה גדולי הדור. הנושא: שרת הצבודה לזכרה מאירפון.

הפסנתרן אלכסנדר אונינסקי שנתפרסם בברוקלין לפני שנתיים כשופיניסט מובהק, התרומם מעל הפסנתר בקונצרט הפרידה שניערך לו על-ידי התזמורת הפילהרמונית, כי קש מהמנצח האוסטרי קארל רנקל להחזיר את כל התזמורת מספר קטעים אחורה. ההסבר: אונינסקי דלג, מתוך שחכה, על אהם קטעים, הרגיש בכך במאוחר.

בשעת ערב קריאות ביניים בכנסת נמאס הדבר ליו"ר הוועדה, יוסף שפרינצאק, שלא הצליח להשתלט על המצב. צעק לעבר צירה הערבי של מפ"ם, רוטתום בוטונובי, היושב בכנסת ארבעה חודשים בלבד: "חבר הכנסת בוטונובי, כבוד ליושבראש! זה צריך ללמוד ואתה עוד לא ישבת בשום פרלמנט!" השבוע הסביר ג'וזף בנט גלאב כא"ש, מפקדו האנגלי של הלגיון הערבי, כיצד זכה בקאדילק החדשה שלו. בבקרו שבועית מספר לפני רצח עבראלדה בבית המלך, נזכר כי מכונניתו הפרטית נתקלקלה, ביקש לצלצל למוכסיו הלגיון לשלוח גיפ להוביל תו. "אין צורך בכך," אמר עבראלדה, "קח אחת ממכונניותי!" כשהגיע גלאב באשא לברי תו בקאדילק חדשה, יצא נהגה, הצדיע, הניש את המפתחות, השאיר בכך את המכוננית בידי גלאב באשא.

בספר ראש עיריית חיפה, אבא חושי, בגאווה על הצלחת מבצעיו לחבריו במועצת העיר, ציין במיוחד את עקירת נגע הצפירות שנתקבל, לאחר מכן, בכל הארץ. אולם אותו רגע פתחה מכוננית ציפרנית שחנתה ליד בניין העירייה בצפירה רבתי, הפרה את ההשלייה.

סיפר אפרים אלין, ממנהלי קיזר-פרוייזר החיפאי, בשבוע מתצוגת מכונניות בצרפת, בשמו של עומס בנמל מרסייל: "לכל הרר חות, לפני שלוש שנים העפסנו נשק לישראל ועכשיו אנו כבר פורקים מכוניות משם!"

במסיבת עיתונאים שערכה על ידי משטרת התנועה בתל-אביב הציע אברהם (בומבה) לומברג, איש שגורים, יומן פועלי אגודת ישראל, שזכה לכינוי בגלל מהגו להתפרץ בין עיתונאים, לבשר: "היום יש לי בומבה נגד המוות בדרכים גם לבתי הקולנוע. העיר איש דבר דן פיינס: "למה לא בבתי כנסת." אמר ג'רא גרא, 58 ובעל השערות המכסיפות, הסוהר, בן עיתון "להרחיב את שטח ההסברה לאנשי מועדון רוטארי בחיפה, כשבא להרצות בפניהם על שיקום האסירים המשוחררים, כא"ש ש נשאל כיצד הוא נראה כה צעיר: "אני מוכרת, כי אני משרת מדינה צעירה."

פתרון חידון הארץ

- 1) עין השופט; 2) אביחיל; 3) בית-אלפא; 4) חרב לאת; 5) טירת צבי; 6) לטאה קטנה; 7) מקווה ישראל; 8) בני-ברק; 9) יד מרדכי; 10) ראשון-לציון; 11) חפציבה; 12) פתח-תקוה; 13) גור; 14) ראש העין.

פרסי ספרים לפותרי חידון הארץ

צפורה גוכמן, ת"א, בית-לחם 27; צביה גלי, בוב, ירושלים, ת. ד. 20; מיכאל גרינשטיין, הרצליה, רחוב סוקולוב, בית אוריאלי; יחיאל שלומי (פריד), כפר גנים א', רחוב היבנר; שושנה תנורי, ת"א, שלום עליכם 18.

פרס לפותרת תשבץ ענק

צביה ארונסון, ירושלים, רחוב הנסיכה מרי, זוכה בטיסה לאילת.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 89

צפורה בדוד, ירושלים, שכונת אחוזה; חנה לוי, חיפה, דרך הים 140; דב שפיצר, תל-אביב, השרון 12.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 90

צבי גונזונסקי, חיפה, השילוח 5; חיים גולדברג, תל-אביב, השופטים 16; דליה המפל, תל-אביב, יהודה הלוי 87.

4x4 crossword puzzle grid with numbers in the starting cells. The grid is 4 rows by 4 columns. Numbers are placed in the top-left corner of the starting cells: 11, 10, 9, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44.

תשבץ 93

- מאוזן: 1) נבור שקספירי; 4) חבוי; 8) מכלי הכהן; 10) "רוצח" מקצועי; 12) חת; 13) לטאה קטנה; 16) אונגלי; 17) חיה בעלת קרניים גדולות; 19) טיטיבה; 20) מאבות המקלאות בארץ; 21) כלי המשמש בסעוד; 23) צרף המרגלית; 24) מרינה ררוס אמרוקאית; 26) רחמנא לילצ'ל; 27) לחות; 29) עצם בראשונה; 31) חומר טיה; 33) ירח; 35) פקודה; 36) נתיב; 38) מטבע צרפתי; 39) עצל; 41) שטיח; 43) מעור נות השנה; 44) אח.

- מאונד: 1) יראה; 2) מוץ; 3) מדינאי ציכ' מלפני מלחמת העולם; 5) דורון; 6) נהר בדרום אפריקה; 7) הלום רע; 8) קבוצת אנשים; 9) ישוב בשרון; 11) "אנס" חשמלי; 14) אשת; 15) קיים; 18) מולדת; 20) מין פרז; 22) ממשפחה האמנים; 23) משכן לעדה; 25) נלעוץ; 28) חמור הבר; 30) סמל לאדם עשיר; 31) שאינו אדיב; 32) כלי קיבול; 34) באור; 36) בוריות; 37) ציור ליהודים; 40) נהר באיטליה; 42) רוב שלי שני שלישים.

פתרון תשבץ 92

- מאוזן: 1) אבק; 5) מיון; 10) קרקע; 12) דגל; 14) רם; 16) וירה; 18) כה; 19) מיחם; 21) ערבוביה; 22) שכמ; 23) פום; 24) בל; 25) הרחוק; 27) תום; 30) תן; 31) אימבה; 33) מח; 35) רוק; 36) רש"י; 38) שלומיאל; 39) מלב; 40) לח; 41) יפתח; 43) נ; 44) לוע; 46) ניצן; 48) מחתרת; 49) שביב; מאונד: 2) בק; 3) קרום; 4) נקי; 6) די; 7) הנדר; 8) ול; 9) חרמש; 11) ערעור; 13) הנהלה; 15) מיכה; 17) הרם; 18) כייב; 20) חמור; 23) טוץ; 26) התעמלות; 27) תיק; 28) מברג; 29) ממשלה; 31) אולפן; 32) רשילן; 34) חלה; 35) ראי; 37) יבוט; 39) מחצב; 42) תיש; 44) לח; 45) ער; 47) ניי.

ב מ ר ח ב

לליגה הערבית.
 הארץ הגדולה בשטחה (פי 85 משטח ישראל) עניה ביותר. מספר תושביה קטן מאד (890.000) וחלקם הגדול בדואים ה" מתקיימים בקושי במדבריות. לפני עשרים שנה הכינו האיטלקים תוכנית להשתתף בקרקע ויצירת תעשייה מקומית; לשם כך הובאו למעלה מעשרים אלף מת" יישובים מאיטליה ומשך כמה שנים הראתה הארץ סימני שגשוג ופריחה.

אולם המלחמה שמה קץ לשגשוג. ה" מסחר והתעשייה הועירה שהיו בידי ה" איטלקים נחרבו ועוני מר השתלט על ה" תושבים. האנגלים הבטיחו שיקום החק" לאות, תכתוב רמת המחיה של התושבים, שיכנעו גם את האמריקאים להבטיח עז" רה כספית ותכנית לפיתוח הארץ. תמ" רת זה, כמובן, היה על אדריס אל"סנוסי להבטיח את עזרתו המלאה לאנגלים. הוא אף חתם חוזה הנותן להם רשות להחזיק בסיסים צבאיים ואוויריים בכל שטח ליב.

המנהל היה בור. באוירה זו ה" פיע בשיר ביי על הבמה הפוליטית. בת" מיכת המצרים ארגן מפלגת אופוזיציה, ה"טיף לאוריינטציה כלפי מצרים והליגה הערבית. הוא ניהל מאבק חריף נגד ה" שלטון, התקיף אותו במיוחד בנקודותיו החלשות ביותר: מגנון רקוב, מעילות וחוסר יעילות בהנהלת הענינים הציבוריים.

בקירנאקה, למשל, נמסרו כל התפקידים במנגנון הממשלה לבני משפחתו של אל"סנוסי, הממנים בעצמם יודים או קרובי משפחה לתפקידים הגמוניים יותר. רמת ידיעותיו של המועמד למשרה מ" שלתית לא היתה חשובה כמו מידת קר" בתו לשר או למנהל משרד.

אחד המקרים הטיפוסיים להלך דברים זה היה מינויו של מנהל בית"הספר ה" תיכון של העיר דרנה. לתמנון המוריס והתלמידים נתברר חיש מהר כי המנהל החדש אינו יודע קרוא וכתוב. משך חר" דשים רבים נמשך מאבק ההחלפת המנהל אולם שר החינוך התעלם בכל הבקשות, לא ענה למכתבים הרבים. לבסוף, לאחר התערבות הנציב הבריטי, הסכים השר להעביר את המנהל הבור לתפקיד אחר בסרבו סירוב מוחלט לפטר. הסיבה: הוא היה קרוב משפחה.

למעשה לא מקדישה הממשלה המרכ" זית כל תשומת לב לעניינים אלה. גם פעילותם המוגברת של אנשי האופוזיציה אינה מדאיגה אותה ביותר. היא עדיין רואה את הארץ כמדינה ערבית לפי ה" מתכונת העתיקה כאשר כל העניינים נ" הלו כעסקיו הפרטיים של השליט. העוב" דה שאיורים אל"סנוסי מגלם את השלטון האזרחי והראשות הדתית כאחת מגבירה את הרושם הזה.

אולם בשיר ביי רואה את העניינים אחרת. כאדם מלומד נסיון פוליטי, וב" עזרת יועצים מצריים, הוא החליט להב" ניס למשטר ימי הביניים את שיטות ה" חזמה הפוליטיות ההדושות ביותר. בהת" רכזו בעיקר באזורים הכפריים והבדור" איים הוא מנהל תעמולה קיצונית נגד ה" שלטון "המכור לכופרים הזרים."

תעמולה זו מצליחה ברוב המקרים ל" הלהיב את השבטים המורדים, הקנאים ל" עצמאותם. שבטים אלה ניהלו מאבק קשה ואכזרי נגד הפולש האיטלקי גם לאחר שכצבא התורכי עזב את הארץ. לעומתם נכנעו תושבי הערים ורצועת החוף במיד" רה, שירתו את הכובשים החדשים כפי ששירתו את התורכים לפנייהם. בגלל זה רוחשים אנשי השבטים בוז עמוק ליי" רוגים, בוז המנוצל במלואו על ידי תע" עמלני הקונגרט האומי.

מערכת תעמולה זו מכוננת לבחירות אשר צריכות להתקיים בעוד זמן קצר ל" אסיפה מכוננת של שלוש המדינות. "בחירות אלה תהיינה בחירות דימוקרא" טיות, לפי מיטב המסורת הדמוקראטית בעולם, הכריז מחמוד ביי מונטר, ראש הממשלה והמשיך לומר כי החוקה ה" נית של הממלכה הלוויית, המוצעת על ידי ממשלתו, היא "הטובה ביותר בעולם כולו".

אולם יועציו הבריטיים לא הסתפקו ב" הכנות אלה לבחירות. על הממשלה ה" נית גם להתחיל בתעמולה נגדית, להסביר לתושבים מדוע טובה השתתפות עם ברי" טניה, שתפות המבטיחה פיתוח לוב מ" בלי לפגוע בעצמאותה.

מכער למסך החול הטיב: שואה לישראל

רחובות איסמעיליה ופורט-סעיד הדרדו לנפץ היריות — הפעם בין חיילים ברי" טיים ושוטרים מצריים שקיבלו פקודה לפתוח באש על כל אנגלי שהתנשק ב" מצרי. היה זה צעד קטן אך חשוב לקראת הדהות ממשית של הממשלה המצרית עם המאבק העממי נגד האנגלים.

ברחובות אלכסנדריה וקהיר, טהראן ו" דמשק הדהדו שאנות רבבות המפגינים כשמעל לראשיהם מתנוססות הסיסמות: "מחת לאנגלים!" "מחת למשעבדים ה" רים!"

לאחר מגע ראשון עם השגריר המצרי בוואשינגטון טס מוסאדק הפרסי לקהיר לתאם עם אל"נחאס המצרי את עמדת אר" צו נגד אויבם המשותף: אנגליה. בכ" רות, בדמשק, בבגדד ובקמאן השתלו המצרים לשמור על מקומם כמנהיגי הליגה. שר החוץ המצרי פנה לחבריו ב" ליגה ללכת בעקבות מצרים ולדחות כל הצעה להצטרף לתכנית הגנה של המערב. אולם נראה שמצרים שוב לא נהנתה מדעה מכרעת. שאר ממשלות ערב שניעו עד עתה לרצונות האנגלים לא הראו כל סימן כי ישנו את מנהיגיהן. אם למצרים יש סכסוך עם האנגלים אין פירושו של הדבר כי גם נורי אל"סעיד וטאלל חייבים להסתכסך אתם.

שוב היה גלוי לעולם כי לולא טיט שנאתו לישראל היו אבני חובת הליגה מתפוררות לכל עבר.

לוב

כל התפקידים למשפחה

גם ללוב נשמע קול זלואמינים: "הו" ציאו את הזרים והכל יהיה בסדר!" כי מאז חזר בשיר ביי סעדאוי, ראש מפלגת הקונגרט הלאומי מפגישה עם עזאם בא" שא בקהיר החלה מערכה פוליטית ערה ביותר אשר שמה לה למטרה את סיווק האנגלים מהמדינה.

כי למרות שהאנגלים מגלמים תפקידי יועצים בלבד ליד ממשלות שלוש המדי" נות — טריפוליטניה, קירנאקה ופואן — הם למעשה השולטים על חיי הארץ. ל" אחר שמועצת או"ם החליטה בנובמבר 1949 כי משטר הכיבוש הבריטי (בטריי פורליטניה וקירנאקה) והצרפתי (בפואן) יופסק לחלוטין, הוקמו שלוש ממשלות זמניות אשר לידהן יעברו שלטונות ה" כיבוש את השלטון. רק עיני חוץ ובט" חוץ נשארו בידי הכובשים.

אולם עתה מתקרב היום (1 לינואר 1952) בו יישללו גם סמכויות אלה ולוב תקבל מעמד עצמאי מוחלט. בשיר ביי סעדאוי ואנשיו טוענים, לעומת זאת, כי שינוי זה לא יהיה אלא שינוי מורמלי, לא יביא עמו עצמאות אמיתית. הדרך היח" דה היא החלפת השלטון הפנימי הקשור לאנגלים ולבחור במקומו אנשים הדוג" לים באיחוד כלל"ערי ובקרקונות ה" איסלאם.

בשיר ביי שנלחם נגד האיטלקים במל" המתם לכיבוש לוב בשנת 1911, גלה מארצו לאחר נצחונם. לאחר גלגולים רבים בשאר הארצות הערביות נתמנה יועץ מדיני למלך איבן אל"סעוד. עם תום הקרבות בצפון אפריקה חזר לקהיר, המ" תין להודמנות לחזור לזירה הפוליטית ב" לוב.

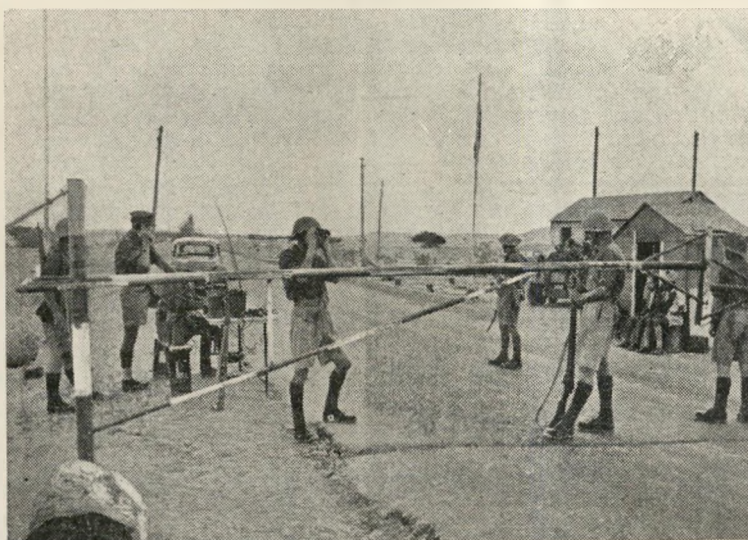
כאשר הוקמה על ידי או"ם ועדה לפי" קוח על העברת סמכויות שלטונות הכי" בוש לממשלה הלוויית הזמנית מונה גם נציג מצרי לוועדה. נציג זה ראה את תפי" קידו העיקרי במניעת התקשרות לוב ל" אנגלים, השתדל, במקום זה, לקשור או" תה למצרים.

אולם מלך לוב, אידריס אל"סנוסי, ש" עבר את שנות גלותו כקרוב עני במצרים לא ראה שום סיבה מדוע ייגרר אחר" מצרים אם יוכל להגרר אחר"אנגליה ו" ארצות-הברית. כי על עצם הצורך להגרר אחר"מישהו, מעטים הם החולקים.

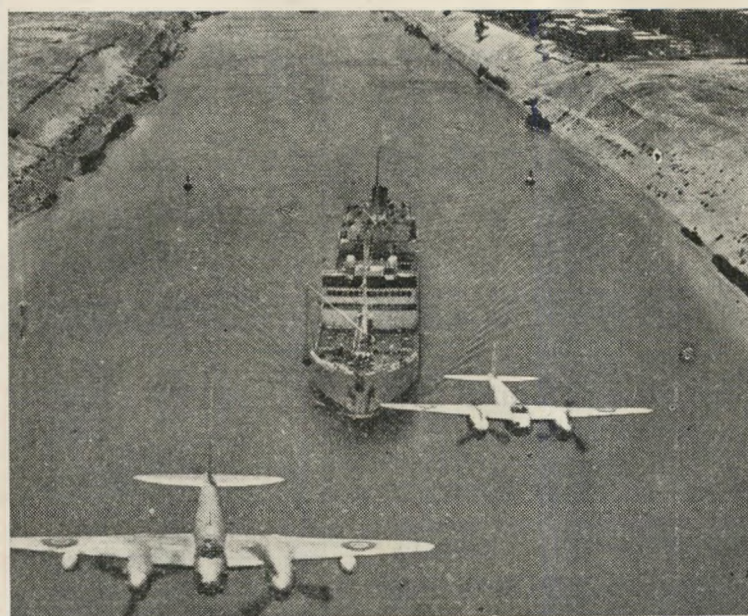
היחסים בין הנציג המצרי ואל"סנוסי החריפו והלכו, הגיעו לשיא כאשר עוב הנציג המצרי את ישיבת הועדה הבנלא"י מית, חזר להתייצגות דחופה עם ממשלתו בקהיר בהכריזו כי ממשלת לוב אינה אלא בובה בידי האנגלים. "כל זמן שלא תשנה הממשלה את יחסה לשלטונות ה" כיבוש הזרים," הוא הודיע במסיבת עתי" נאים בקהיר, "ספק אם תתקבל כתברה

טריטוריה. כמה יריות נורו על מכונית בריטית במבואות איסמעיליה. החיילים עוצרים את כל הנמצאים בסביבה, עורכים חיפוש קפדני אצלם. שיטה זו טרם גילתה נשק רב או טרוריסטים, אך הצליחה להטריד. תקוות האנגלים: לעורר התמרמרות נגד הלווימיים.

גבול. המחסום הבריטי בק"מ 99 בכביש טואקיהיר, גבול האזור הצבאי לאורד התעלה.

הישיבה. אניה בריטית עוברת את התעלה בהשגחה הר.א.פ. ובעזרת מלחים אנגליים.

סרטים

במבואות החיים

הטעם הטוב אינו משתנה; הרע דוהה עם הזמן במהירות מפתיעה. הסרט הישן (1935) במבואות החיים עשוי לפי המתכונת הסוגי המשובח יותר: רגשות, סחיטת דמעות. טעם קלוקל למדי. בשעתו היה, בלי ספק, ברק מסויים לסרט. עתה הוא נראה מיושן לחלוטין. לא משום שקהל 1951 מכיל יותר אנימי טעם מאשר קהל 1936. אם אין הצופה של היום יכול לקבל את במבואות החיים ללא הסתייגות פנימית מסויימת, אין להסיק שהוא החל סולד מפני הטעם הרע. הוא פשוט מבכר טעם רע מסוג אחר, בנוסף הזמן החדיש, הקרוב יותר לרונה.

במבואות החיים מבוסס על רומאן של סופר אמריקאי פופולארי, פאני הרסט. ריי (מרגרט סאלאבן) היא נערה הנמדה, מלאת חיים, עצמאית וקצת יותר מדי חפשיה לגבי התקופה (1900). היא מתגוררת בעיר מסהורית גדולה במרכז ארצות-הברית. בתור ענת בעיקר עם כוננים-נודדים, פרצופים הי מהווים סכנה לנערה הרוצה לשמור על צניעותה, אבל לא לריי, שאופיה מוצק כחור מת יריחו. יהושע בן-נון מגיע העירה בדמות הבנקאי הצעיר וואטר דרקסל (שארל בוא-יי) ושפורתיו הם מבטי שתי עיניו. ריי נופלת לרועותיו כפרי בשל.

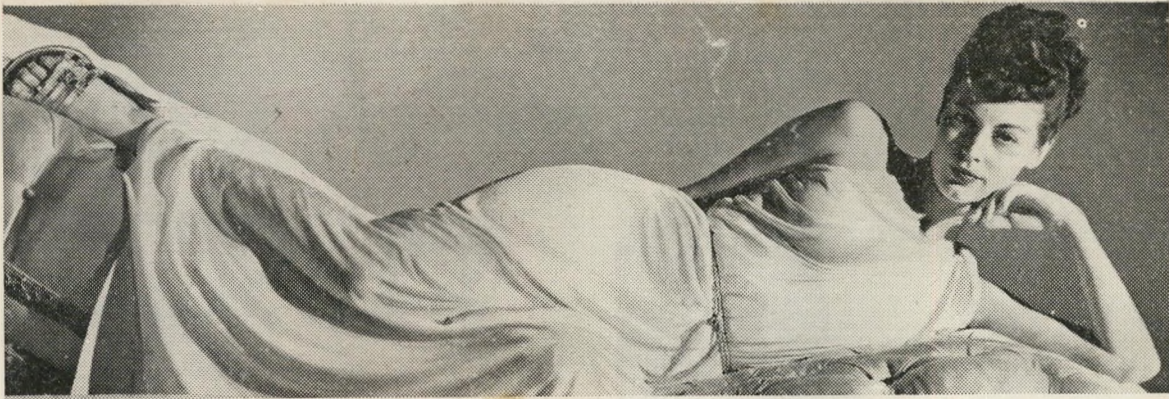
אולם דרקסל מאורש לנערה עשירה, בתו של בנקאי גדול. הוא שואף לעושר וכוח ונשואים אלה יקרבו אותו אל מצא הכסף. האם יעזוב את ריי? כן, מחליט דרקסל ונפרד ממנה, הולך אל הנהג, לא לקפוץ לתוכו, אלא להפליג בספינה. אבל משפוח מגיע אל ספינת הנהג, תוקפת את החטה עמוקה, הוא מוזיק את ריי בטלפון: הוא ישא אותה להגות על האניה. אבל ריי מאחרת לבוא, שלא באשמתה, דרקסל מפליג.

חלפו חמש שנים. דרקסל הוא עתה בנקאי עשיר בניו-יורק; נשוי, אב לילד. ריי היא נערה בעלת משרה טובה, עצמאית כתמיד, גרה לבדה בחדר קטן בניו-יורק. בליל שלג אחד הם נפגשים. ללא היסוסים מסכימה ריי להיות אהובתו. במרוצת הזמן הוא שוכר לה דירה, מאלץ אותה להתפטר מעבודתה כדי שתעמוד לרשותו כל עת שיוכל להתפנות מן הבנק, להמלט מאשתו.

כאשר נוסע דרקסל לזמן ארוך לאירופה חשה ריי עצמה בורדה לחלוטין. היא מחליטה להנשא ללידי נעורים (ריצ'ארד קארל-סון) אולם ברגע האחרון מופיע שוב וואטר. מבט חודר יעיל אחד וריי חוזרת אליו. ריי היא עתה אהובתו הרשמית של הבנקאי הבינלאומי דרקסל. הכל יודעים זאת. פרט לגברת דרקסל, כמובן. כאשר יוצא דרקסל לאחד ממסעותיו הרבים בעולם, נמציאת ריי תמיד על ספון האניה, לא הרחק ממנו. הם מחליפים מלים מספר בחשאי, משתדלים להפגש בחטיפה. בנו של דרקסל (טים הולט) אינו מתאפק, מטיף לריי מוסר, דורש ממנה להניח לאביו. אותו יום תוקף את וואטר שיתוק. הוא גוסס. ממרחק, על ידי הטלפון, הוא נפרד מאהובתו.

פנדורה והולנדי המעופף

קרא זבט, מלך האלים, להיפסטוס, אל האש, ואמר לו: "הכן דורון אשר האלים בני האלמוות יתנוהו לגזע האדם. קח חמר וכייר בו דמות אשה. יפה מאד עשה אותה,

אווה גארדנר ("פנדורה והולנדי המעופף") דורון האלים

מית, בה שוכנת הוליבוד, מפורסמת עקב ה"מספר העצום של דמות שונות ומשונות ש"תושביה מאמינים בהן. יש לשער שאחת ה"דמות הללו, המיוחדת למפיקי סרטים, מלמדת את חסידיה שאלוהי הקולנוע יש לו דמות של אשה מסתורית מאד. האשה היא תמיד שבדית. האלה הראשונה היתה קרויה גרטה גארבו והיא הובאה לאמריקה מאירופה לאחר ששיחקה בסרטים אירופיים אחדים. משעופה גרבו מרוב הערצה חפשו אנשי הוליבוד, ללא הבדל אולפן, ממלאת מקום, וגילו את אינגריד ברגמאן, שהיתה אלתי-כזב, כיוון שלא נזהרה ודבר ניאופה בלט ברבים. בעבור ה"מעשה הפומבי הוזה דחתה אותה הוליבוד ל"צח, כלומר עד שהרעש ישקוט.

בינתיים רחרח סוכן הוליבוד באקדמיה ה"דרמטית המלכותית בשטוקהולם. הוא ראה כיצד שמונה חניכים מתקבלים למוסד החן שוב מתוך 112 מועמדים. הוא ראה גם, הן השמונה, את מרתה טורן. הוא מהר לקחת אותה לאמריקה.

כאשר הגיעה מרתה להוליבוד אמרה: "ה"אנשים כאן משוגעים". היא התכוונה להניח "משוגעים אחרים". כיון שהלבישו אותה הפ"שיטו אותה וצילמו אותה מכל העברים והפיצו עליה חוברות תעמולה ושתפו אותה בסרט ששמו קסבה משום שבנוסחה הבלתי מוסיקלית של אותו סרט שנקראה אלגיה, שחקה שבדית אחת, סיגריד קורי. אבל אלגיה היה סרט רע וגורר המסכנה רינה מעל הכפר. קסבה, כנגד זה, היה סרט רע מאד, כשלין אמנותי חרוץ, אך מצלצל (בקופה), ומרתה טורן היתה על הסוס.

בקצרה

זעקת האדמה — מלחמות המחחרת הישראלית ועלילות ההעפלה בעינים איטלי קיות אהודות. מאריה ברטי, ויו גיאור.

ענני פער — הוליבוד מחטטת בפצע נוסף בגוף האמריקאי הפעם: הקירקולוס קלאו. גייג'ר רוביס, דוריס דיי.

סין העממית — סרט מלחמתי סובייטי, העוצם עינים בפני זועות המלחמה, על כ"בוש סין בידי מאויסטה-טונג.

קפטן בויקוט — אודות המאורעות שגשו את השם בויקוט נרדף לכל חרם צבו רי. סטיוארט גרינג'ר, קאתלין ריאן וססיל פאנרק.

הדרך לתהילה — סרטו הראשון של ילד הפלא, המנצח בן העשר, רוברטו בניצי, מציג את גבורו באור חביב למדי, לא עושה את זה בלתי נסבל כמו ילדי פלא אחרים. מוסיקה טובה.

אולם כאשר מגיעה אל החוף ספינת טיול מפוארת, מוסחת דעתה של פנדורה מאר"ו שה. היא שוחה אל הספינה, מציגה עצמה בפני בעל האניה, הולנדי מסתורי (גיימס מייסון). ידיד ארכיאולוג גלה לה (הארולד ווארנר) שהאיש הוא הנדריק, ההולנדי המ"עופף האגדי שהאלים גזרו עליו לנודד כרוח על פני הימים. רק אחת לשבע שנים מותר לו לחיות ששה חודשים כאדם רגיל; אם בזמן הזה יוכל לרכוש לב אשה אשר תאהב אותו עד כדי שתסכים למות בגללו, יכופרו כל חטאיו.

הרעיון קוסם לפנדורה. היא מוכנה ומור מנת למות בגלל ההולנדי. אבל הנדריק, ה"אוהב אותה, רוצה למנוע ממנה מות מעין זה. מעמיד פנים אדישות. כך נמשך ספור המעשה עד הטוף הברור מראש.

רעיון מיוז ביותר שמשו בסיס לסרט הזה. אבל כל המליר את עבודתו של הבמאי-המ"חבר לואין (הפרוטה והירח. תמונתו של דו"ריאן גריי) שהגיע אל הבמאות דרך ציור"תפאורות, יראה בפנדורה והולנדי המטופח המשך לסידרה של הסרטים "האמנותיים" שלו. המצטיינים בתפאורות וצילומים נאים, אלה כתובים בסגנון כבד וספרותי מדי. ה"סרט כולו מתמשך לאיטו, המקצב רדום וה"משחק רחוק מלהיות מניח את הדעת. רק במקום אחד, בתמונה המתארת נשפיה על חולות חוף הים, הכל כאילו נעור לחיים. אבל לרגע קט בלבד, הסרט שוקע מיד שוב אל תוך השעמום.

מייסון אומלל מאד בתפקיד שאינו הולם אותו. אווה גארדנר, בתלבושת פאר נהדרות וססגוניות, יפה להפליא. משחקה אינו משו"בח כמו גופה.

הבלתי חוקים

לאחר התחלה רבת-הבטחות, צונח הבלתי חוקיים, המתימר לתאר פרק מעבודתם של סוכני מחלקת ההגירה של ארצות-הברית, אל תוך עלילה משעממת וחסרת עניין.

קצין ההגירה הראשי (ג'ורג' ברנט) מנמה להתחקות על עקבותיה של כנופיה המברי"ח מהגרים בלתי חוקיים אל ארצות-הברית, הורגת את המטען החי בכל עת שהמטערה קרבה, כדי שלא להשאיר כל עקבות וה"כחות משפטיות.

במאמץ להביא את המבריחים אל הדיון ש"כר ברנט טיים צעיר, ברט (האוורד דאף) כ"בלש מיוחד, שולח אותו אל גוב הכנופיה. לאחר הרפתקאות רבות שמעורבות בהן גם מרתה טורן, והילוצים של רגע אחרון ממי"תות משונות, נופלים המבריחים בפח שהוט"מן להם.

פצצות שבדיות. קאלפורניה הרר"ו

אבל הפח בקרבה נפש רעה, כדי שבני האדם יטבלו על כל העוול שעוללו ל"ו והיפסטוס נטל חמר וכייר דמות אשה יפה, ואתונה ה"לבישה אותה בשמלה יפה ושמה נור על ראשה ומן הנוד צנח צעיף לבן כשגל, על כתפיה. והחמס, שליח זבט, שם בפה כוחן של מלים, ובלבה — תאות בצע, לרמות ול"הולין שולל את גזע האדם. ויאמר זבט: "האשה הזאת היא דורון כל האלים לבני הא"דם ועל כן יקרא שמה פנדורה."

כך מכפרת האגדה היוונית על פנדורה ש"הביאה על בני האדם מלחמות ואסונות, מג"פות ומחלות, שוד וגזל, צער ויוגון". פנדור"רה בקנה מדה קטן היא צעירה אמריקאית עשירה ריינולדס (אווה גרדנר) המתגוררת בשכונה של מיליונרים בחוף אספנצה ב"כפרה. שמה הפרטי של העלמה ריינולדס? פנדורה, כמובן.

כמו פנדורה היוונית, פנדורה-גארדנר יפה

מרתה טורן ("הזכתי חוקיים") אלה חדשה

מאד. לשתיהן פרופיל קלאסי, ופאנדורה הא"מריקאית גורמת, אם לא מלחמות ואסונות בקנה מידה גדול, צרות ואי נעימויות לכל גבר המכיר אותה. אנשים מתאבדים בגללה, כיון שהיא אדישה וקרירה כלפיהם. היא מבי"תעשעת ללא רחם ובאדישות אכזרית ברג"שותיהם. מבטיחה לנהג מכוניות מרוץ (ניי"גל פטריק) שתנשא לו, אם יקפיץ את מכו"ניתו מראש סלע גבוה. הוא עושה כמזותה והם עומדים להכנס בברית הנשואים.

מסרבת לקנות בשוק השחור

רנתי

האכזר הדלת הנעולה

מאת פיליפ טיארני

"הלל!" ענה ידידי החוקר אל תוך שפירת הטלפון. "כן, זה אני מדבר." מן הצד השני נשמע קול דקיק המדבר בשטף. "טוב, אני אלך לשם." ענה לבסוף ובקללה רוסית הניח את השפופרת במקומה. "עוד מקרה!" הוא הודיע לי באנחה מרה, "אשה איבדה את עצמה לדעת." הבנתי היטב לרוחו כי כל המעשה התנהל בבית-קפה, לשם יצאנו לבלות את מוצאי השבת. "אין מנוחה במקצוע," רטן חברי אך בליט ברירה התנצל בפנינו ופנה ללכת לאן שקראוהו. "אולי תרשה לי להצטרף אליך?" שאלתי.

"תפדל!" הוא ענה.
ידידי עצר את מכוניתו ליד חוילה יפה בפרברי העיר. "זה המקום," הוא אמר לי, "אני מכיר אותו היטב. הוא שייך למשפחה עשירה מאוד." בדירת הקומה הראשונה פגשנו שני גברים עצבניים שעישנו סיגריות בתנועות חטופות כאילו משהו העיק על נשמתם, "מסכנים,"

הרהרתי. "אין זה נעים כשבן משפחה מאבד את עצמו לדעת."

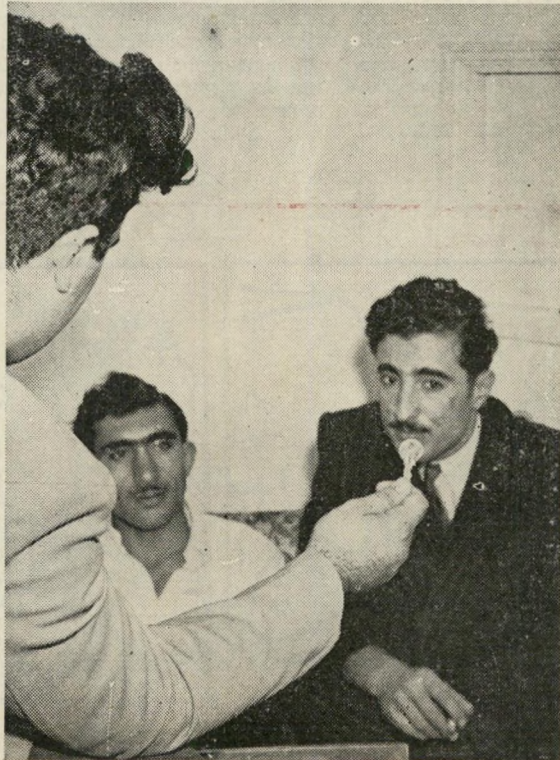
אולם ידידי לא נראה כאילו התרשם מכל העניין. הוא רצה לגמור את עבודתו וללכת הביתה. "מה קרה?" הוא שאל את שני הבר-חורים.

"שמי אליהו בן חנוך. ישבתי עם אחי שמוליק בדירה הזאת ופתאום שמעו גו ירייה מחדר אש. תי, בקומה העליונה. רצנו למעלה, אולם הדלת היתה נעולה ואי אפשר היה להכנס. חיפשי תי את המפתח שלי אך לא מצאתי אר תו, כנראה שהלך לאיבוד."

"טוב, בואו אתי," ענה ידידי וכולנו עלינו למעלה. הוא הוציא מכשיר קטן (תמונה) והדלת נפתחה כבמעשה כישוף. בפנים נראתה אשה שוכבת על מיטה, מכוסה בשמיכת-פוך לבן. זה כאילו ישנה שנת ישירים (תמונה) על הרצפה היה מונח אקדח. ידידי התקרב למיטה, הרים את השמיכה וראה פצע עמוק בחזה. ה' שמיכה ספגה כנראה את הדם ולכן

לא נראה מבועדה (תמונה). ידידי ניגש לשולחן רשם את מה שהיה מונח עליו: כוס ריקה, סיגריות, גפרורים, ספר פתוח, עציץ פרחים ומפתח (תמונה). הוא לקח את המפתח ופנה לשני האחים. "האם זה שייך לאחד מכם?" "לא," הם ענו, "זה המפתח שלי." הוא התבונן בשני הבחורים שישבו מוכי-צער, במיוחד נראה אליהו עצוב ביותר, השתלל למונע את עניו מלטור לאשתו המתה. החוקר התקרב אליהם. ואז פנה אלי ואמר לי: "צלצל בבקשה לתחנת המשטרה שיבואו ויאסרו את השניים. האשה הוות לא התאבדה. היא נרצחה!"

כיצד ידע החוקר שהאחים שיקרנו ושהאשה לא איבדה את עצמה לדעת? אם תגדה את התשובה שדח אותה יחד עם התלוש למערך-נת העולם הזה, עד יום 6.12.51 כציון "חידון בלשי" על המעט-מה בון בעלי הפתרונות הנכונים תורגל מיסה לאילת.

תלוש

חידון בלשי מס. 4

השם
הכתובת